

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 108.

Maribor, dne 23. septembra 1910.

Letnik II.

Štajerski deželni zbor.

V drugi seji deželnega zbora dne 22. t. m. je vladala velika napetost radi nejasnega položaja. Večinoma vsi poslanci vseh strank so bili navzoči; le Narodna stranka, ki ima edinega zastopnika v dež. zboru, ni bila zastopana; manjkal je vodja dr. Kukovec in je rešil s svojo odsotnostjo zopet kritični položaj.

Pred otvoritvijo so poslanci nemških strank tiščali skupaj glave in ugibali, kaj da bo.

Slabo orijentirano nemško časopisje jih je čisto zbegalo in zmešalo. V nemškem klubu se jim je noprtila po Orniku in drugih štajerčijancih vest, da morajo poslanci S. K. Z. odjenjati, ker so štajerčijanci proti obstrukciji; zagotavljalo se je nemške kroge tudi, da je vsa slovenska inteligenca Spodnjega Štajerja proti obstrukciji. Nemški Mihelci so verjeli tem lepim besedam in upali, da se poslanci S. K. Z. brezpogojno udajo.

Dočim je klub nemških poslancev še v terek dopoldne sklenil, da se ne spusti v nobena pogajanja s Slovenci, sta v sredo že romala kot klubova zastopnika Wastian in Hoffmann-Wellenhof k namestniku radi delamosti deželnega zbora. Položaj je dobil v teku srede večkrat docela drugo lice. Poslanci S. K. Z. so ostali vsi v Gradcu tudi v sredo in se posvetovali o vsaki propoziciji od strani raznih dež. zbornih strank.

Pogajanja so se nadaljevala še v četrtek pred začetkom seje. Poslanci S. K. Z. so privedli v predlog, da se seja zopet zaključi, predno se sploh prične z dnevnim redom. Določilo se je, da se začnejo pogajanja z zastopniki raznih strank med seboj. Klubovim načelnikom bode Slovenski klub postavil svoje zahteve. Konferenca klubovih načelnikov bode določila nato dnevni red za deželnozbornsko zasedanje.

Seveda bode prišlo do sporazumnega dnevnega reda le, če se ugotovi slovenskim zahtevam. Če ne pride do sporazumljenja, se deželni zbor takoj zaključi. Nemški listi pišejo celo, da ga vlada razpusti.

Seja v četrtek je bila le kratka. Z napetostjo so čakali poslanci nemških strank in obiskovalci galerij na izid seje.

Le poslanci S. K. Z. so bili mirni in očitno dobre volje. Oni so poznali natanko položaj in so vedeli, kak da bode izid. Imeli so le dve karti na raz-

polago, med temi je bil „Schwarzpeter!“, katerega so zopet vrinili nemški večini.

Nemški mestni zastopniki, zlasti Wastian, Einspinner, Franz in slični prenapetneži, so bili nevoljni, ko so videli, da morajo iti zopet v Kanoso in pa proti prvotnemu sklepu se pogajati s Slovenci.

Ob 12. uri dopoldne je deželni glavar zaključil sejo in izjavil, da bode prihodnjo sejo naznanil poslancem pismenim potom.

V tej seji so stavili poslanci S. K. Z. naslednje predloge:

Poslanci dr. Verstovšek, Pišek in Kov. so stavili predlog za podporo po toči oškodovanim posestnikom v St. Ilju pod Turjakom in Mislinji v slovenjegraškem okraju.

Poslanec Roškar je vložil obširno interpelacijo na c. kr. namestnika in deželni odbor, s katero zahteva izvršitev sklepa deželnega zbora z dne 9. novembra 1908. Ta sklep vsebuje olajšave za pridobitev koncesije za izvrševanje zidarskih, tesarskih, kamnoseških in studeničarskih del na deželi. V slučaju, da c. kr. namestnika v interpelaciji z vso odločnostjo izraženi zahtevi ugotovi, potem bode nasilno zasledovanje naših rokodelcev od strani oblasti zelo omejeno, če ne celo odpravljeno.

Poslanec Vrečko je vložil predlog za podporo po toči poškodovanim prebivalcem v šmarnskem okraju.

Poslanca Vrečko in dr. Korošec sta vložila predlog za podporo po toči poškodovanim v rogaškem okraju.

Beleške iz Plojevih shodov.

Dr. Ploj s svojim shodom zadnjo nedeljo dne 18. t. m. pri Veliki Nedelji menda sam ni zadovoljen. Bil je prav slabo obiskan. To je povdarjal celo predsednik zborovanja, dr. Sernec. Plojev govor je bil brezbarven, brez jasnih mnenj in določenih ciljev. To je že tako Plojeva navada, šamo da se panajo poslušalci; da se mu nazadnje ploska, pa konča z besedami: „Bog živi našega slovenskega kmeta!“ Kako mrtev je bil ves njegov govor, dokazuje najbolj to, da so se dolgočasili ne le poslušalci, ampak se je zehalo celo predsedniku dr. Sernecu. Na prav fin način je gospod Jožef Kozar poučil dr. Ploja, da on drugače govori nego stori.

„Maman . . . maman!“ . . .

Ona se približa in začuti v obrazu težko sapo. In že ne sliši ničesar več; nejasno razloči otroka, ki ima glavo nagnjeno nazaj in vrat iztegnjen.

Prestrašena zakliče:

„Luč! Hitro luč! Charlot, govori!“

Ni več sveče. V naglici potegne z užigalicami po zidu, a jih stre med prsti. Potem s tresočo roko potiplje po otrokovem obrazu.

„Ah, moj Bog! Mrtev je!“ Reci vendar nekaj, Morisseau, mrtev je!“

Morisseau povzdigne svojo glavo, oslepljen od teme.

„Dobro je! — Kaj hočeš? Mrtev je! — Boljše bode!“

Na materino ihtenje se gospa Bonnet odloči in pride s svojo svetilko.

Ko ženski preoblači mrliča, potrk: (obljubljena pomoč je tu: deset frankov, znamke za kruh in meso!)

Morisseau se divje zasmee, češ, v bolniški blaginji pa res vsikdar zamude vlak.

In kako neznatno je otrokovo truplo, suho, lahko kot pero! Če bi položili na žimnico vrabca, ki ga je sneg umoril in ki so ga pobrali iz ceste, ne bi več zalegel.

Gospa Bonnet, ki je postala zopet prijaznejša, pravi, da to ne bo oživel Charlot, če se pri njem postijo. Ponudi se, da gre po kruh in meso, in priponi, da bo prinesla svečo. Dovolijo ji, da gre.

Ko se vrne, pokrije mizo in ponudi vročih klobas. In Morisseaujeva, zgajena vsled dolgega posta, hlastno jesta pri mrliču, katerega mali, beli obraz se razločuje v senci. V peči prasketa ogenj, imajo se dobro.

Zdajpazdaj se zmoočijo materine oči. Velike kaplje padejo na kruh. Kako bi se sedaj Charlot pogrel! Kako rad bi jedel klobase!

Gospod kaplan Stuhec je s svojimi vprašanji in izvajanjem vzbudil vsaj nekoliko življenja.

Shod se je končal brez zaupnice dr. Ploju in sploh brez vsake resolucije; forej se gospod hofrat ne more ponašati z nobenim uspehom. Može so začeli odhajati, že pred zaključkom. (Tedaj je pa Ploj milo vzdihnil za njimi: „E, ostanite še malo!“, a so moške rekli: „Imamo zadosti“ in so šli . . .

Med drugim je Ploj na velikonedeljskem shodu našteval davke, ki jih namerava vlada naložiti na razne predmete. Da bi mu ne bilo treba povedati, kakšnega mnenja je on o upravičenosti teh davkov, je rekel na primer pri davku na žganje: „Moje stališče napram temu davku vam je znano“, pri davku na sodavico in slatino pa: „Če je potrebno, smo tudi za to!“

Poznatni vaše stališče, gospod dr. Ploj, je pač zelo težko, ker na shodih govorite tako, pri glasovanjih na Dunaju pa drugače. Poslanec mora nadalje pred volili jasno povedati, smatra li kak nameravan davek upravičenim ali ne, da isti vedo, kako li bode njihov poslanec glasoval, in da povedo svoje mnenje, če jih že poslanec sam ne vpraša zanje, kakor je to opustil gospod dr. Ploj. Da, da, davki delajo hofratu vedno mnogo preglavic.

Čudom smo se čudili na shodu pri Veliki Ned.: Slavnemu Ploju se je zareklo! Med drugim je Ploj rekel, da je mobilizacija ob priliki aneksije Bosne in Hercegovine stala državo „tri milijone kron.“ Samo! Prijelo se ga je zaradi tega, pa so ga navzoči liberalci opravičevali, češ, da je bil to lapsus, to je da se mu je zareklo. Tako uglednemu poslancu, kakor je kot takega slavil Ploja dr. Sernec v svoji uvodni besedi, se pa kaj takega zareče!

Komaj je minilo eno začudenje, že smo doživeli drugega: Ploj priznava! Ploj je izustil zanj čudne besede: „Jaz kot opozicionalec“ (namreč vlade).

Gospod kaplan Stuhec ga je opozoril na afero Hribar.

V svojem odgovoru je hofrat priznal, da je bil res v Ljubljani v tej zadevi. Zvedel je pri vladi, da ista nikakor ne namerava Hribarja predložiti v potrditev. Nato je pisal svojemu staremu prijatelju dr. Trillerju (zakaj ne Hribarju?), če v Ljubljani želijo, da on pride dol, da je pripravljen.

Gospa Bonnet hoče na vsak način bedeti. Proti eni po polnoči, ko je Morisseau napolned zaspal, glavno naslonjeno ob vznožje postelje, pripravi ženski kavo Druga sosedja, šivilja osemnajstih let, je povabljen. Prinese v steklenici ostanke žganja, da s tem poplača, kar poje.

Te tri ženske srebajo kavo, govorijo čisto tiho in si pripovedujejo o slučajih nenavadne smrti. In sčasoma postaejo glasneje, govore o hiši, o predmestju, o zločinu, ki se je zgodil v ulici Nollet.

Včasih vstane mati in pogleda k Charlotu, kot da se hoče prepričati, ali se ni prebudil.

Ker ta večer niso naznanili mrliča, ga morajo obdržati še celi dan. Imajo le eno izbo, zato žive s Charlotom skupaj, kakor da je še živ: jedo in pijejo z njim. Za trenutek ga pozabijo, a ko ga zopet najdejo, jim je, kakor da so ga izgubili še enkrat.

Na tretji dan prinese rakev, ki ni večja od zaboja za igrače: štiri slabo poglajene deske, katere je administracija proti ubožnemu spričevalu dala za stonj.

In sedaj na noge. Napotijo se v cerkev. Za Charlotom koraka oče z dvema tovarišema, ki jih je srečal, za njimi mati z gospo Bonnet in s sosedo šiviljo. Do pod kolen mesijo blato. Ne deži, le megla je tako vlažna, da zmooči obleko.

V cerkvi so ceremonije hitro končane. In sprevoz se pomika naprej po širokem trotoarju.

Pokopališče je zelo oddaljeno, zunaj mestnih utrdb. Gre do drevoredu Saint-Quen, skozi bariero in dospejo tja. To je nepregleden kos zemlje, ograjen z belim zidovjem in poraščen s travo. Prekopana zemlja je polna jarkov, dočim v ozadju vrsta suhih dreves blati nebo s svojimi črnimi vejami.

Počasi se premika sprevoz v mehki zemlji. Sedaj deži; v plohi morajo čakati na starega duhovnika, ki zdajci stopi iz kapele. Charlot bo počival v skupnemu grobu za reveže.

PODLISTEK.

Kako umirajo.

(Iz francosčine prevela A. M.)
(Konec.)

V trenutkih, ko mater solze peko v očeh, se vrže na posteljo in objame otroka, kakor da mu s tem olajša bolečino in ga pozdravi.

Oče stoji po cele ure zamišljen pred oknom, privzdiguje zaveso in gleda, kako se tali sneg, kako voda v velikih, težkih kapljah pada s streh in pa na maka ulice.

Mogoče to dečku dobro de . . .

Nekega jutra javi zdravnik, da ne bo več prišel. Otrok je izgubljen.

„To vlažno vreme pospeši smrt!“ pravi.

Morisseau je obupan. Vsako vreme torej zastruplja bolnika. Zmrzavalo je in ni bilo prav; tali se in to je še slabše. Če bi ona privolila, bi zaneli celo merico premoga in bi se zadušili vsi ob enem. Prej bi bilo konec vsega.

Toda mati se je zopet napotila na magistrat. Obljubili so ji v kratkem času pomoč in sedaj čakata in čakata.

Kako grozen dan! Črn mraz kaplja od stropa; v enem kotu deži notri, da se mora postaviti posoda, ki vlavi kaplje. Od sinoči niso jedli ničesar, otrok je pil čašo zeliščinega čaja, ki ga je prinesla hišnica.

On sedi za mizo, glavo v dlaneh, in zre topo pred se. Kadar se zasliši stopinja, hiti ona k vratom, ker misli, da pride obljubljena pomoč.

Šest bije ura, nihče ni prišel. Mrak je močvirnat, počasen in vznemirjujoč kakor agonija.

Sredi noči, ko je tema že zelo gosta, zamrmra Charlot pretrgane besede:

Čemu bi pa hodil tje, ako ne mešetariť?! Ob koncu svojega odgovora je pa dejal, da se ni Ljubljano ponujal. A malo prej pravi, da je pisal v Ljubljano, če želijo, da pride dol. Iz tega pač mora vsak razsodni človek sklepati, da ga gospodje v Ljubljani niso prosili, da pride k njim, ampak se jim je on res ponudil.

Se je pač zopet „zareklo“ temu „tako uglednemu poslancu“.

Deželna meščanska šola v Celju.

Celje, 22. sept.

Zopet se govori o tej šoli in o pedagoškem saltomortale dr. Linka: „Če je preveč učencev, se jih naj nekaj odpošlje — izobraževalno ubije!“

Bil je romantično miren čas (v dobi pred obstrukcijo. In takrat so si izmislile modre butice, naj se ta deželna šola izpremeni v celjsko mestno, da bi lažje avanzirali nekateri prijatelji (mestne gospode. Če s tem izgubijo vsi drugi štajerski (izvenceljski fantje pravico do te šole, to tem ljudem nič ni mar. A poglejmo si statistiko zadnjega šolskega leta (XL. Jahresbericht, str. 11)!

V tem letu je bilo na koncu 128 učencev. Od teh jih je bilo v prvem razredu iz celjskega mestnega okoliša 12 (reci dvanajst!) učencev, od drugod pa 41. V drugem razredu iz celjske mestne okolice 15 učencev, od drugod 29 učencev, v tretjem razredu iz celjske mestne okolice 14 učencev, od drugod 17 učencev.

V vseh razredih skupaj je bilo torej iz Celja 41 učencev, od drugod pa 87 učencev. Celjskih učencev torej niti ena tretjina ni, od drugod pa več kot dve tretjini.

In za celjsko tretjino bi se naj ustanovila lastna mestna meščanska šola, drugi dve tretjini pa se naj oropata pravice, ki ste jih obsejaj imeli, ali po dr. Linka saltomortale-receptu: „Drugi dve tretjini naj se odpošljeta ali obsodita na smrt!“

Dr. Link naj raje sam napravi ta saltomortale, potem bosta dve tretjini in tudi ena mestna tretjina imeli svojo meščansko šolo.

Zagovori, ki so priznanja.

Pred dnevi smo morali beležiti za naše narodne boje gotovo nerazveseljivo vest, da so se liberalni učitelji izrekli proti delitvi štajerskega šolstva v slovenski in nemški oddelek. Primorani smo bili, to izdajalsko početje krepko obsoditi.

„Narodni Dnevnik“ od dne 21. t. m. prinaša z ozirom na to dolgozezen zagovor, ki bi naj opravičil postopanje liberalnega učiteljstva, a ga faktično le še bolj okremenuje. Da ne bo kdo trdil, da zavijamo, citiramo nekatera mesta dobesedno. „Dnevnikov“ izvestitelj piše:

„Ker / so / o zadnji odborovi seji štajerskega „Lehrerbunda“ prinesli časniki netočna poročila, sem primoran stvar pojasniti in javnosti izročiti ves razgovor, ki se je sukal okoli vprašanja delitve deželne šolskega sveta. Ob otvoritvi odborove seje je vprašal nemški tovariš in deželni poslanec Otter, na kakem stališču stoji slovensko učiteljstvo napram predlogu o delitvi deželne šolskega sveta. To vprašanje je bilo stavljeno popolnoma nepričakovano, kaj-

Polje je posejano s križi, preobrnjenimi od vetera, z venci, segnitimi od dežja — polje revščine in žalosti, opustošeno, poteptano, oznanjujoč posipana trupla, ki jih namečeta semkaj glad in mrz v predmestjih.

Končano.

Zemlja je zasuta, Charlot je na dnu groba, in starša odideta, (ne da bi mogla poklekniti v mokro blato, ki se pogreza pod njunimi nogami).

Ker nevzdržno dežuje, povabi Morisseau s tremi franki, ki so mu ostali od desetih frankov iz bolniške blagajne, tovarša in sosed v gostilno, da se pokrepčajo. Sedejo okoli mize, pijejo skupaj dva litra in jedo kos sira.

Tudi tovarša plačata dva litra.

Ko se družba vrne v Pariz, je zelo dobre volje in malodane pozabi na bedo in glad, ki jo še čakata tam.

Naši diletantski odri.

(K otvoritvi mariborske gledališčne sezone dne 2. oktobra t. l.) St. M.

Odkar je s široko pozo in s kričečimi barvami stopil med ljudska zabavišča elektro-bioskop, propadajo gledališča in diletantski odri — tako približno se je izrazil ob otvoritvi lanske gledališčne sezone pod črto svojega dnevnika dunajski kritik. A ni treba dunajskih podlistkov, treba le oči, da vidimo, roke, da otipljemo neusmiljeno razglorjevanje svetega Talijnega hrama: ko zavpije nad nami lepak, ki vsebuje večerno predstavo, ali ko smo obvezani, spregovoriti drugega jutra par besed s svojimi večerajšnjimi sosedmi na „parketu.“

Če že nismo uživali (kdo more danes za 2 kroni zahtevati že užitek!), pa da vsaj nimamo grenkega okusa v ustih, grenke zavesti v sreč, da smo vendar-le mi, ki podpiramo neumetnost in neokus, in da

ta stvar ni bila na dnevnem redu. Odgovorilo se je, da se morda res v sedanjih političnih (?) razmerah na Spodnjem Štajerskem ne moremo kar tako zavzemati za delitev deželne šolskega sveta, osobito, ker je klerikalna delilna načrta tak, da bi dobila klerikalna stranka učiteljstvo popolnoma v pesti.

Na drugem mestu pravi po uvodu, v katerem hoče dokazati, da smo mi sovražniki šole in učiteljstva, da se ni čuditi, „če zre slovenski učitelj z nekako nezaupljivostjo na predlog zastran delitve dež. šolskega sveta in se obotavlja istemu pridružiti, če tudi bi mu to veleval narodni čut, kajti — odkrito bodi povedano — boji se, da bi s tem sam pomagal spletati bič, ki bi potem žvižgal po njegovem hrbtu.“

Ti dve mesti vendar popolnoma jasno povesta, da je liberalno slovensko učiteljstvo iz zgolj strankarsko-političnih vzrokov proti eni najvitalnejših zahtev spodnještajerskih Slovencev ter da je liberalnemu učitelju liberalno svobodomiselstvo prvi in glavni princip, kajti opustiti mora vse, kar bi nasprotovalo temu načelu, „če tudi bi mu veleval narodni čut“ drugače.

Ta konfiteor je mogoče zelo značilen, brez dvomno pa tudi vse obsodbe vreden. Iz njega govori silna sebičnost, ki je vsa prežeta strankarske strasti, radi katere se mirnega srca izda in proda vzvišene narodne cilje. To je gotovo žalostno in se mora v najkrajšem času spremeniti. Če se naše učiteljstvo ne bo otreslo težke strankarske slepote, s katero je vdarjeno in si ne bo postavilo vzvišenejših ciljev, kakor samo propagando sebičnega, zastarelega svobodomiselnosti, potem je ves naš boj na Spodnjem Štajerju gotovo zelo otežkočen.

Liberalni učitelj nas hoče naslikati kot velike neprijatelje šole in učiteljstva sploh. To ljubeznjivost seveda odločno odklanjamo, ker je neresnična. Možje iz naših vrst so se brigali za šolstvo, ko ni bilo še ne duha ne sluha o kakem liberalnem učitelju in mi simpatiziramo s pošteno-mislečim učiteljstvom, ker se zavedamo njegove važnosti za ljudstvo. Da pa smo primorani nastopati z vso odločnostjo proti liberalnemu učiteljstvu, ki se kaže v najvažnejših trenutkih in vprašanjih za našega najzagrizenejšega in brezobzirnega nasprotnika, je umevno, ter opravičljivo. Prepričani smo, da si bo to mnenje priborilo med dobrimi elementi spodnještajerskega učiteljstva vedno več tal, ter bo sčasoma odklenalo onim teroristom, ki hočejo tirati s svojo pogubonosno politiko celokupno učiteljstvo v siguran propad.

Slavje v Petrovčah.

Ljudska veselica 18. septembra je bila mogočna manifestacija mladinske organizacije v Savinjski dolini. Z velikim trudom smo zidali in stavili letošnje poletje temelje tej organizaciji. Ustanovitev Savinjskega Orla, ustanovitev savinjskega okrožja Zveze slovenskih deklet, to so bili početki. In danes že zanjemo prve, lepe sadove. Mladina savinjske okolice je dobila smisel za skupno, enotno delo! In to nas navdaja z upom, da se bo v Savinjski dolini obrnilo kmalu na bolje.

Mnogoštevilna množica, po največ naša mladina, se je zbrala k tej slavnosti na prostranem vrtu društvenega doma. Oddanih je bilo 850 vstopnic. K tem

smo vendar-le mi, ki si tega našemu ljubemu občinstvu „z dežele“ na rovaš ne moremo priznati.

Grenek okus, grenka zavest, to je post festum vsakega današnjega obiskovalca gledališč, ki še veruje v visoki poklic odra in gleda v igralcu umetnikastvaritelja. Nič ne pomaga smešno-modri nasmeh ravnatelj, češ, otrok, ki ne veš, da je tudi v moji pisarni prva skrb financa, nič ne zmore pribijanje publikologov, da so duševne potrebe občinstva danes druge, nego so bile, in nič ne pomaga zadregno skomizganje avtorjev samih, ki, uvažujoč praktične razmere, rajši skrbje za vsakdanjo „črno“, nego za nesmrtno svoje ime; mi maloštevilni se z železnimi kitami držimo ideje, da je oder monopol umetnosti in da je obiskovalec v gledališču učenec okusa, nikakor pa učitelj. To pa, ker smo preverjeni o nepokvarjenem, resnični umetnosti vrlo naklonjenem jedru ljudstva in ker poznamo tudi ljudi, ki se jim v prsih grmadi volja, književno rokodelstvo z bičem iztirati iz templja in poklicati vanj dramo in komedijo.

Mestno občinstvo se je torej uklonilo senzaciji bioskopa in obrnilo gledališčem hrbet. Gledališčem ni preostalo drugega, nego sprejeti v svoj repertoar kinematografske solzoigre in kinematografske mukotrpne burke, ki jih izdeluje žid in komp. po dve na leto: jeseni in pomladi. Kdo bi se ne spominjal med Nemci imen kakor Presber in Kadelburg, Brociner in Fritz, Flers in Caivallet itd., med nami. Književno delo je moralo odstopiti mnogo večerov književni mahi, resni dramatik mazačem, da je bil oškodovan tisti del poslušalcev, ki bi bil rajši šel v bioskop. In ker je ravnatelj navezan na ta del občinstva, se je prilagodil njegovemu okusu.

Naravno je, da je ta razvoj odra iz pozorišča za lepo besedo v profano zabavišče vplival na diletantski oder, ki je v odru po poklicu gledal takorekoč svojega starejšega tovariša in mentorja. Saj se je pri njem učil in si z njegovim privoljenjem posta-

obiskovalcem pa niso všteti člani petrovške mladinske organizacije ter številni gostje, ki so si proti večeru dobili prosti vstop.

Slavnost so poleg dr. Hohnjeca počastili, državna poslanca dr. Benkovič in Pišek, deželni poslanec Terglav, nadrevizor Pušenjak, starogrof Salm z vso obitelji, dr. Schwab ter mnogo odličnih gostov iz Celja. Zastopana je bila po odposlancih vsaka organizacija v Savinjski dolini, prišli so gostje gotovo iz vsakega kraja naše doline.

Izmed točk dnevnega reda je bil najzanimivejši pevski koncert združenih savinjskih zborov. Sodelovali so zbori iz St. Jurja ob Taboru, Gomilkega, Griž, Zalca, Petrovč, Dobrne, Celja in Sentjurja ob juž. žel., skupaj 80 pevcev. Mogočno so zadonele izbrane narodne pesmi v tem silnem zboru. Izrazita in krepka, dasi nekoliko drzna harmonizacija je bila kakor nalašč vlita za velik zbor. Med skupne zборе so bili uvrščeni tudi posamezni nastopi. Venec slave si je pridobil zbor iz St. Jurja ob Taboru. Pod izborom vodstvom g. organizista Drolea je zapel več koncertnih pesmi naravnost dovršeno. Želimo le, da bi se „Savinjski pevski zbor“ še večkrat dal slišati. Ako kje, je v Savinjski dolini, ki je za medsebojno občeuvanje tako ugodna, skupno delo pevskih zborov, z nekolikimi žrtvami vsaj, lahko mogoče.

Posebno ugajal je tudi moški zbor. Sploh so bili peveci kaj marljivi ter skoro niso dali godbi priti do besede. In peli bi bili še več, da se ne bi bilo daljnim gostom mudilo domov.

Dr. Hohnjec je v svojem govoru pohvalno omenjal marljivo delo mladine v naših društvih, ki daje najboljše upanje. Kmalu bodo, je rekel, liberalci tako redki v Savinjski dolini, kakor stojijo poredko hmelovke ob pozni jeseni na zapuščenem hmeljišču. Govoril je tudi o političnem položaju ter med burnim odobravanjem utemeljeval stališče naših deželnih poslancev, kakor smo o tem že poročali.

Nastopil je še poslanec Terglav, živahno pozdravljen od občinstva, ter na znan, humorističen način povedal nekaj krepkih.

Med temi resnejšimi točkami sporeda pa je vladalo na slavnostnem prostoru živahno, neprisiljeno veselje. Vesela, sangvinična narav savinjskega kmeta je prišla do popolne veljave. „Krčmar pri zvitem rogu“ in „Gostilna pri čepu“ sta skrbela za dobro postrežbo, srečolov, šaljiva pošta in dražba pa za zabavo. Posebno živahno je bilo na streljišču. Neprehoma je pokalo in marsikateri strel se je mojsterski posrečil. Dvajset krasnih dobitkov je razdelilo društvo med najboljše strelce. — Šotori, zlasti kavarna, cvetličnjak in tobakarna, so bili krasno ovenčani. Sploh gre velika neumorno marljivim in požrtvovalnim članom mladinske in dekliške zveze petrovške. — Res veselo je, da imamo v neposredni bližini glavnega liberalnega gnezda tako navdušeno mladino!

Veselica se je vršila popolnoma mirno. „Nar. Dnevnik“ kvasi nekaj o pretepu. Resnica je, da so nekateri razgrajali, seveda člani pretepaške tako imenovane „napredne organizacije“ —? — napadli našega pristaša g. Maksa Pristovškega, vračajočega se iz veselice domov. Podrli so ga na tla, na kar se jim je mladenič g. Gamzej, pravi orjak, postavil v bran ter jih napodil. Šli so nato pred stanovanje gospoda kaplana klet in zabavljat ter razkazovat svojo oliko in izobrazbo. Ker se pa na njihovo rogoviljenje nobeden pes ni zganil, so se porazgubili. Pretepa torej vobče ni bilo, nemir pa so delali libe-

vil lastne domove. Po njem se je ravnal, kar se tiče okusa in izbire, po njegovih umetniških smereh je ubral svoje korake. Od njegove hrane se je živel.

To poslednje dejstvo je eden naglavnih vzrokov za to, da stoji danes diletantski oder na tisti stopnji lepe kulture, kakor oder po poklicu, in da se ne razlikuje od njega po ničemur drugem, nego po svoji genezi: ganjenosti od solz in prstena, mnogokrat z gnjusnimi barvami poslikana šala tukaj kakor tam. Diletantje se tega niti ne zavedajo, ker njih vzori, igralci-umetniki, nimajo prilike, pokazati jim boljšo reč. Njim se zdi razvoj, ki ga čutijo na sebi, samoposebiumeven, ker vspoređen, in ga razumejo vsled tega mnogo manj, kakor njihovi tovariši umetniki.

Diletantski oder pa se še vedno razlikuje od poklicanega odra po svoji genezi: in to je točka, ki si jo moramo ob času splošne korupcije okusa in pa splošnega sleparstva / z literarnimi vrednotami živo poklicati v spomin, če hočemo to vez naše ožje družbe, to srečno koncesijo poklicanih odrov rešiti nadaljnega propada.

Zakaj so bili postavljeni diletantski odri?

Ne le pri nas Slovencih, povsod drugod: v Čehih in Poljaki, Hrvatih in Bulgarih, se je zgodaj občutilo, da ga ni hvaležnejšega sredstva za ohranitev narodnega življa od igre. Niti tiskana, niti govorjena beseda sama ne zamore vzbuditi v poslušalcu tisto množico čuvstev, kakor z besedo oživljeno dejanje na deskah. Duševni nastroj gledajočega občinstva je tak, da sprejme dobro in slabo za dobro, lepo in nelepo za lepo. Največji dramatik vseh časov so prakticirali to čudežno moč svojih idej na občinstvo, če so jih oblekli v krinko in kostum. In navzlic drugemu stališču, ki ga zavzemamo z ozirom na to panogo umetnosti danes, moramo brez truda razumeti Schillerjevo besedo, ki pravi, da je gledališče moralen zavod. Ni treba, da je namen moralen,

ralni pobalini, kar pa pri njih ni nič kaj posebnega.

Za liberalce pomenja 18. september zopet nov udarec ob že itak jako trhle stebre njihove „organizacije“, nam pa ostane petrovška slavnost v najlepšem spominu in pomenja začetek krepkega skupnega dela.

Zmede v liberalni „filijalki“.

Včeraj, 22. t. m. je imela „filijalka“ liberalne stranke, celjska Zadruga zveza, izreden občen zbor. Nekonsolidirane razmere, ki vladajo že dolgo časa v tej zvezi, so bile povod za ta izredni občni zbor.

Volilo se je pri tej priliki zopet načelstvo in nadzorstvo, ker je razun predsednika dr. Rosine tudi več drugih odbornikov odložilo svoja „častna“ mesta. Sedaj so si mladini in starini tako razdelili mesta za upravljanje filijalke:

Načelstvo je sestavljeno sledeče: Predsednik dr. Anton Božič, I. podpredsednik dr. Vekoslav Kukovec, II. podpredsednik Josip Kožuh, dalje gg. Smertnik, Ulčakar, dr. Rosina, Roblek, Mirnik, dr. Kalan, Turnšek st., Levak. V nadzorstvu pa so: načelnik dr. Brenčič, podnačelnik Širca, člani dr. Gorišek, Ferline, dr. Štiker, Pirkmajer, Drogenik.

Ta imena nas silijo k nekoliko pripombam: Nov mož je dr. Božič. Po dolgem trudu se mu je vendar posrečilo, da si je priboril veliko „šaržo“ v liberalni stranki. S poslančevanjem ni hotelo biti nič, ker so bili volilci pač uverjeni, da čaka g. doktorja nekaj višjega, a prišlo je načelstvo liberalne Zadrugne zveze. Gospod doktor, po težkih naporih si pa sedaj vendar lahko privoščite nekoliko miru in si zapožete tisto — nekoliko prekroji jo bo treba — „Le ena se Tebi je želja spolnila.“

Med odborniki pogrešamo nekaj znanih imen, kakor dr. Vrečko, Goričan, imamo pa tudi nekaj popolnoma novih, kakor Ulčakar in Levak.

Zanimalo bo mogoče tudi marsikoga, da je dr. Brenčič, ki je označil ravno Zvezo za filijalko, načelnik nadzorstva. Radovedni smo, če se bo radi tega razmerje filijalke do liberalcev kaj spremenilo. Mislimo, da ne. Dr. Brenčič je sicer predsednik nadzorstva, nadzirali in odločevali bodo pa faktično drugi.

Izmed drugih stvari, ki so se obravnavale na občnem zboru, je mogoče najzanimivejša dr. Božičeva tolažba, da je mnogo posojilnic na novo prijavilo svoj pristop. Zadeva je namreč ta: Na Štajerskem in na Koroškem ni prijavila nobena posojilnica svojega pristopa, ampak jih misli v kratkem še več odstopiti. Vračajo se pa k celjski, kakor se čuje, tržaške članice liberalne „Zveze slovenskih zadrug“ v Ljubljani, ki je v zadnjih zdihljajih. Zato se je tudi volilo v načelstvo Ulčakarja iz Trsta. Če bo pa ta manever kaj pomagal, ne vemo, ker denarno stanje celjske „Zveze“ tudi ni ravno brilantno in zija praznота povsod.

Vse kaže, da so zmešnjave v liberalnem združenstvu vedno večje in vsak dan nam lahko prinese kako razkritje.

Črtice o hmelju.

Hmeljski nasadi se v zadnjih letih v krajih, odkoder je hmelj prišel k nam, zelo krčijo, nasprotno pa zavzemajo novi hmeljski nasadi po teh novih krajih vedno več teritorija.

a učinek je mnogokrat . . . Uporabljajoč to posebnost odra, so vodniki ljudstva ustanavljali gledišča na mejah in v manjšinskih krajih, kjer so bila posla sredstva za ohranitev narodnega življenja.

Diletantski odri so imeli namen, ohraniti ljudstvo v vednem stiku z domačo tekočo književnostjo. Ne gre se tu za strmoglave poizkuse najmlajših, za katere je bolje, da ostanejo prikriti očesu širje mase, ker ta prenaša sodi, tudi se ne gre za papirnate vojske sivih estetov, ki ob črki obsede in pozabijo na nujnejše potrebe časa: v poštev pridejo tiste stvari nove razvijajoče se generacije, v katerih je vtisnjena mirna stran dvoličnega časa — Jana. Socialni in gospodarski, kulturni in estetični boji se naj prostakemu očesu prikazujejo na odru, kjer se s sedmero pečati zapečateni resnica zbliža čutom, in je srce širje odprto obljubam bodočnosti. Knjižnice, ki so posredovalke med piščimi in čitajočimi, so mrtev zaklad: posredujejo le, a ne uživajo.

Diletantski oder vzbuja v ljudstvu dramatsko moč. Speča kakor pri nas, si le tuintam dovoli dokaz svojega obstanka. Z magično silo vleče oder naše talente in jim nudi priliko za delo in učenje. Stika dramatikov z odrom ob času tako velerazvite glediščne tehnike, kakoršna je danes, ni treba povdarjati.

S tem sporedom so se napotili diletantski odri med svet, a so s poklicanimi odri vred zagazili v brozgo. Najprej so se izneverili točki 1: narodna vest se je razširila tako, da je s tisto lahkoto prenesla nemško nacionalno dramo, kakor francosko in angleško. (Glej lanski in letošnji repertoar ljubljanskega gledišča!) Gledajoče občinstvo se je raznarodilo, njegova zabava je nacionalno splanila. S strogo logiko sledi odpad od 2. točke: breznarodne umetnosti ni, zato stopi na njeno mesto književno rokodelstvo, me-

Na Češkem, Bavarskem in Angleškem, to je v deželah, ki se lahko imenujejo domovina hmelja, se hmeljski nasadi, glasom statistike, vedno zmanjšujejo.

Nasprotno pa so na Ogrskem in Ameriki novi hmeljski nasadi vedno večji. Celó v deželah, kjer poprej ni bilo nobenih hmeljskih nasadov, na primer na Japonskem, so se začeli pečati s hmeljem. Vprašanje je samo, če bode kvaliteta hmelja iz teh novih nasadov taka, kot si jo želijo pivovararji.

Glasom najnovejše statistike znaša svetovna površina hmeljskih nasadov okroglo 95.000 ha.

Vsled deževnih dni se je pobiranje hmelja letos po nekod zelo zavleklo. Opažalo se je letos povsod pomanjkanje obirateljev. Mokrotno vreme tudi silno zadržuje sušenje hmelja. Kakovost letošnjega hmelja bode zadovoljna, le barva je slabejša.

Koliko se porabi hmelja na leto?

L. 1909 se je po poročilu konsumenta za hmeljske nasade na Češkem Hofferja porabilo 1.800.000 meterskih stotov hmelja. Ker pivovararji pridenejo povprečno samo okrog 30 dkg hmelja na hl piva, se bo porabilo leta 1910 za pivo, ki se ga bo proizvajalo v množini 260.000.000 hl, kakor se računa, samo 1.560.000 meterskih stotov hmelja a 50 kg. Po teh računih bi letošnji pridelek hmelja ne zadoščal, če se bo zvarilo piva v goraj označeni meri.

Cene hmelju so letos na svetovnem trgu stalne ter se iste nagibljejo bolj kvišku kot navzdol.

Cene hmelja v Žatecu.

Hmeljski veletrgovci iz Nemčije so z nakupovanjem hmelja trgovino zelo oživel. Dne 19. in 20. t. m. se je odposlalo čez 1200 zavojev, med temi 300 zavojev slabejšega hmelja na Angleško, po ceni K 95.— do K 110.—; za srednje vrste se je plačevalo po K 120.— do K 138.—, boljše vrste pa po K 140.— do K 150.—. Zelo se povprašuje po boljšem hmelju, ki ga je pa zelo malo v zalogi. Na deželi so razne pivovarne in prekupeci nakupili velike množine.

Vsled velikega povpraševanja (po hmelju so sklenili producenti zvišati cene in ponudbe zmanjšati. Kupci so se pa tudi z zvišanimi cenami sprizajzili.

Iz Norimberke se poroča: Cene so stalne kot v prejšnjem tednu. Prodalo se je na teden 5000, na novo pripeljalo pa 1000 zavojev.

Cenitev svetovne hmeljske letine.

Dežele ki pridelujejo hmelj:	Letina v q à 50 kg.	Skupaj v q.
Avstro-Ogrska:	1910 1909	1910 1909
Češko	229.000 108.000	
Štajersko	23.000 22.000	
Galicija	18.000 11.000	
Moravsko	8.000 4.000	
Zg. Avstrijsko	8.000 4.000	
Ogrsko, Sedmograško, Hrvatsko	18.000 14.000	292.000 168.000
Nemčija:		
Bavarsko	175.000 90.000	
Virtembersko	40.000 18.000	
Badensko	14.000 4.000	
Elsas-Lotrinsko	65.000 14.000	
Prusija	13.000 8.000	307.000 129.000
Belgija in Nizozemsko:		
Alost	20.000 11.000	
Poperinghe	27.000 17.000	
Nizozemsko	5.000 2.000	52.000 30.000
Francosko	45.000 24.000	45.000 24.000
Rusko	43.000 50.000	43.000 50.000
Angleško	300.000 200.000	300.000 200.000
Amerika:		
Newjork	60.000	
Oregon	150.000	
Washington	80.000	
Kalifornija	180.000	370.000 310.000
Astralija	15.000	12.000 15.000 12.000
Skupna svetovna letina		1.424.000 918.000

sto režiserja elektrotehnik. Kadelburgove igre n. pr. se dajo prevajati v vse svetovne jezike, ne da se količjak izžmejo. Zato jih igrajo v vseh narodih s tako vnemo. Repertoar, ki se je predlani igral na Dunaju, je lani zabaval Ljubljano in bo letos polnil prekrasno dvorano mariborskega Narodnega doma. (Glej novosti letošnjega repertoarja mariborskega: „Die Sittennot“, „Die Herren Söhne“, „Die Liebe wacht“, „Fräulein Rosette, meine Frau“, „Zwei glückliche Tage“ itd.) Same brezdomovinske in brezčasovne piece, ki veljajo tako dolgo, da ne zastarijo in stopijo nove na njihovo mesto. Da je šel letos ljubljanski glediščni ravnatelj v Berlin mesto na Dunaj po nove igre, kakor mu svetuje „Slovenčev“ podlistkar, bi bila vožnja vsekakor dražja, a njegovemu odru ne bi bilo opomoreno niti za dlako. Preskočil bi pač evropsko potovanje pariskega repertoarja za leto dni, ker bi lahko istočasno z Dunajem igral igre iste sezone v Ljubljani, a v kakovosti iger se ne bi izpremenilo nič. Seveda, če bi se potrudil v Prago, Krakov, Lvov in z drugimi načeli v izberi in bi znal češko, poljsko . . .

Z železno doslednostjo sledi odpad od 3. točke njihovega programa: umetnost je prognana, prognani so umetniki. Ravnatelj jih odslavlja, ker ne napolni z njimi niti polovico dvorane, cenzura jim je nemila, ker ji je ljubša brezposelnost s sedanjim repertoarjem.

Če danes premislimo genezo diletantskih odrov in smo prepričani o tem, da denarna nevarnost pri njih ni tako velika, kakor pri poklicanih odrih, se nam mora vsiliti misel: ali niso mogoče oni poklicani v prubodo in razvoj narodne dramatske umetnosti?

Hmeljska letina 1910 je srednja; ceni se, da znaša približno za 500.000 meterskih stotov več kot lanska in za 600.000 meterskih stotov manj kot leta 1908. Na hektarju se je povprečno pridelalo 15 q a 50 kg proti 8 q leta 1909.

Pridelek hmelja.

Poljedelskemu ministrstvu so prišla o stanju hmeljskega pridelka sredi septembra sledeča zanimiva poročila:

Zgornja Avstrija. Producerski okraj Mühlviertel: Trganje zgodnjega hmelja je že končano in je izpadlo z ozirom na količino in kakovost zelo zadovoljivo. Vršeče se trganje obljubuje jako dobro srednjo letino.

Producerski okraj Vzhodna Štajerska: Trganje poznega hmelja je večinoma dokončano in je po kakovosti in količini dober.

Producerski okraj Južna Štajerska (Savinjska dolina): Trganje je končano in je pridelek nekoliko boljši nego v prejšnjem letu.

Češko. Okraj Zatec: Trganje hmelja je bilo v žatskem okraju z malimi izjemami dne 10. septembra dokončano. Izid odgovarja dobri srednji letini.

Producerski okraj Oušek: Letina je dobro srednja, pridelek je zelo jednat, velik del tega pa teman. Na Oušek-Polepski ravnini je pridelani produkt v barvi in kakovosti izvrsten.

Producerski okraj Duba: Zgodnji hmelj se je popolnoma razvil in se sme pričakovati dobrega produkta. Pri srednjegodnjem hmelju in posebno pri poznem hmelju, če se vreme ne bo izboljšalo, je pričakovati slabejšega pridelka.

Na Moravskem je ravnokar dokončano trganje poznega hmelja prineslo dober srednji pridelek. In splošno pa se more kakovost še vedno označevati kot dobro.

V Vzhodni Galiciji je produkt zadostil vsemu pričakovanju, pridelali so ga nekoliko več kakor v preteklem letu.

Hmeljska kupčija v Savinjski dol.

Iz Žalca poročajo dne 22. t. m.: Prejšnje dneve se je malodane zdelo, da bode hmeljska kupčija oslabele, oziroma, da bode cene, ki so padle do 80 in še nižje za 50 kg, še nadalje padale.

Zadnja dva dneva pa je nastopil nenaden preobrat. Cene so mahoma poskočile na 100 in še višje. Prodalo se je samo v Žalcu in najbližji okolici nad 600 meterskih stotov hmelja, kar pomenja naravnost rekord v naši hmeljski trgovini.

Cela letina hmelja v Savinjski dolini (se ceni na 27 do 30 tisoč met. stotov.

Politični pregled.

Glasovi o štaj. dežel. zboru.

Akoravno se nemški listi na vse kriplje trudijo, da bi odvrnili pozornost od štajerskega deželnega zbora in ves boj predložili kakor malenkost, so vendar dogodki v štajerski deželni hiši zainteresirali vso javnost. Možat in odločen nastop naših poslancev, ki ga vse odkrite in tajne intrige Nemcev, nemškihutarjev in slovenskih liberalcev ne morejo omajati, si pridobiva od dne do dne več upoštevanja. Ne da bi bilo potreba obstruirati, so s samo taktičnimi potezami prisilili večino, da bo prihodnja seja — če bo še kaka — še-le prihodnji teden v torek ali sredo. Med tem časom se bodo pa vršila pogajanja.

Iz pisanja graških listov jasno odseva situacija. „Grazer Tagblatt“ je zelo nezadovoljen, ker vidi, da slovenski vpliv vedno bolj rase. V večerni številki od dne 21. t. m. je v svoji nervoznosti zašel že tako daleč, da celo piše: „Gospodje Korošec in tov. se bojijo popraviti storjene napake. Ali se bojijo, da bi spravili svoje ime: „obstrukcionisti po poklicu“ v nevarnost. Če jim bo ta taktika koristila, je zelo dvomljivo. Z gotovostjo se lahko trdi, da bi slovenski „klerikalci“ v slučaju razpusta, do katerega pri nadaljevanju obstrukcije mora priti, izgubili (risum teneatis amici, op. ur.) dva mandata na slovenske liberalce. (Informirani so nemški listi res izborni, kakor naši — liberalni, op. ur.) Ali naj se vse smatra za grožnjo, da bi se izsililo iz delaželne večine še v zadnjem hipu, kar se da? Na vsak način se ne smo ukloniti slovenskemu diktatu.“

V večerni izdaji od dne 22. t. m. pa piše ravno ta list ves ogorčen:

„Teda, zopet stari trik. Deželni glavar je dal tudi v današnji seji prečitati najprvo vložene predloge in peticije in potem je bila seja zaključena. Ta igra s pavzo, ki ji sledi, stane veliko denarja. 800 do 1000 K stane vsak dan od prve seje naprej.“

Nato razlaga „dobro poučeni“ list o razprtijah, ki vladajo po njegovem mnenju v Slovenskem klubu in ve že poročati o nekem delavnem načrtu, ki je pa v mnogem samo skromna nemška želja.

„Grazer Volksblatt“ z dne 22. septembra poroča: „Pogajanja, ki so se včeraj (21. t. m.) v zadevi delamožnosti deželnega zbora vršila, niso imela nobenega uspeha, tako da se moramo tudi pri današnji seji zadovoljiti s prečitanjem došlih vlog, ne da bi prišli na dnevni red. Slovenci imajo dovolj časa, pripraviti se za obstrukcijo.“

Nemški nacionalci so se dali od časopisja zapeljati, češ, da je obstrukcija v štajerskem deželnem zboru v zvezi z dogodki v Pragi in da bodo Slovenci takoj opustili boj, kakor hitro je preprič v Pragi poravnani.

To upanje se je skazalo kot varljivo, kajti Slovenci zavzemajo sedaj radikalno stališče in zahtevajo v deželnem šolskem svetu zastopstvo kmečkih občin. V slučaju, da se to dovoli, bodo tudi nemške kmečke občine zahtevale zastopstvo v deželnem šolskem svetu, a to nadzorstvo bi gotovo za nemške nacionalce ne bi bilo sprejemljivo. Brez vsakega povišanja, da, z neko frivolnostjo, se je vrglo reformo šolske nadzorstvalne postav v dež. zbor.

Čeravno morajo veleposestniki, kot stranka večine, nositi vso odgovornost, je vendar opustila nemško-nacionalna zveza, ter svojih zaveznikov ni obvestila, da vložijo Wastianov predlog. S tem se je dal Slovincem povod za obstrukcijo. V februarju t. l. se je že nekako našel izhod iz tega položaja, vendar nekateri vročekrvneži so preprečili sporazum. Danes je situacija težavnejša, ker Slovenci ne bodo brez koncesij odložili obstrukcijski meč. Stranke večine se si skušale to juho, njih dolžnost je tudi, da najdejo izhod.

V včerajšnjih večernih urah se je situacija presojala tako pesimistično, da se je računalo z zaključenjem deželnega zbora.

„Grazer Volksblatt“ od dne 23. septembra pa piše:

„Včerajšnji dan je bilo mnogo pogajanj. Gre se za to, da bi se zedinili za natančno očrtan delavni program. Predložila ga bo večina. V pondeljek bo seja klubovih načelnikov, v kateri se bo razpravljalo o tem programu. O izidu te konference bo odvisna nadaljna usoda deželnega zbora. Mogoče je, da se bo doseglo sporazumljenje in se je položaj zboljšal. Videti je, da se hočejo vodilni faktorji nekoliko udati.“

Češko-nemška pravna pogajanja.

V pravni konferenci med Čehi in Nemci se je doseglo sporazumljenje glede cellega dnevnega reda deželnega zbora in se vsled tega skliče deželni zbor na dne 27. t. m.

Popoldne dne 21. t. m. ob 5. uri je imel višji deželni maršal princ Lobkovic posvetovanje, na katerem se je določil dnevni red za prve dve seje deželnega zbora.

Za prvo sejo se je določil sledeči spored: 1. Predsedstvene stvari. 2. Volitev davčne komisije. 3. Volitev nacionalno-politične komisije.

Za drugo sejo obsega dnevni red sledeče točke: 1. Predsedstvene stvari. 2. Poročilo nacionalno-političnega odbora. 3. Poročilo davčnega odbora.

Čehi zahtevajo poleg tega še volitve deželnih odbornikov. Nemci pa so izjavili, da morajo imeti glede te točke še skupno posvetovanje.

Cesarski namestnik grof Coudenhove je o rezultatu pravne konference takoj obvestil ministrskega predsednika barona Bienertha.

V vladnem taboru vlada radi takega izida teh pravnih pogajanj hrupno veselje. Nekateri že vidijo Čeha, kako ponižno in vdano služijo nemško-nacionalnemu Bienerthovemu režimu in kako so Jugoslovani osamljeni ter brez moči.

Mi nimamo nobenega povoda, da bi se radi premirja v Pragi vznemirjali. Baš nasprotno! Mi stojimo na stališču poštenih kompromisov med posameznimi narodnostmi, zato nas vsak korak proti temu cilju navdaja z zadoščenjem in upanjem. Vemo pa tudi že vnaprej, da je optimizem raznih vladinovcev silno pretiran.

Korak, ki se je napravil v Pragi, je zelo majhen in pride rešitev najvažnejših vprašanj še le na vrsto. Ker pa poznamo oholost nemških sosedov, vemo, da jih Čehi ne bodo mogli nikoli zadovoljiti, naj postopajo proti njim še tako kulantno. Dokler se pa Nemci ne spametujejo in jih sila razmer ne bo pritirala tako daleč, da se bodo odrekli svoji nevestiljvi želji po nadvladi, ne moremo pričakovati sanacije notranje-političnih odnošajev.

Nova skupina poslancev med Poljaki.

Dne 21. t. m. popoldne se je vršilo zborovanje onih poljskih državno- in deželnozborskih poslancev, ki si hočejo ustanoviti v Poljskem klubu svojo lastno skupino.

Navzoči so bili na zborovanju tudi baron Batallija, dvorni svetnik dr. German in drugi, skupaj 19 poslancev.

Sprejela se je resolucija, v kateri se zahteva ustanovitev te demokratične skupine. V resoluciji se povdarja, da ta nova skupina v Poljskem klubu ne bo agresivno nastopala.

25letnica združenja Rumelije z Bolgarsko

se je v pondeljek dne 19. septembra praznovala v Sofiji z velikimi svečanostmi.

Ob 9. uri dopoldne je bila, pred kraljevskim dvorcem svečana služba božja. Po cerkveni ceremoniji so razni oficialni govorniki opisovali velik pomen združitve Rumelije s severno Bolgarsko za bolgarski narod.

Vsi udeleženci slavnosti so se nato napotili pred spomenik carja osvoboditelja, kjer so položili krasen venec.

Od tu je sprevod šel pred mavzolej prvega bolgarskega kneza Aleksandra Batenberskega in pa na grob bivšega ministrskega predsednika, Karavelova, kjer so tudi bili položeni venc.

Vse mesto je bilo okrašeno z narodnimi zastavami in preprogami. Po mestu so ves dan igrale vojaške godbe.

Zvečer je bila Sofija sijajno razsvetljena, v narodnem gledališču pa je bila velika slavnostna predstava.

Novi deželno-brambovski gorski polki.

Cesar je z najvišjo odločbo z dne 17. septembra potrdil, da se sestavi posebni deželno-brambovski vojaški polki, in sicer iz sedanjega deželno-brambovskega polka štev. 4 v Celovcu in štev. 27 v Ljubljani, in dalje posamezne gorske strojno-puškine skupine v Tridentu štev. I., v Bolcanu štev. II. in in v Innichenu štev. III.

Celovski polk bo sestavljen iz dveh bataljonov in sicer bo imel en bataljon pet kompanij, drugi bataljon pa 4 kompanije.

Ljubljanski deželno-brambovski gorski polk pa bo sestavljen iz enega bataljona, močnega 4 kompanije, in dveh bataljonov po 3 kompanije. Vsakemu bataljonu je dodeljen poleg tega še oddelek strojnih pušk.

Razdor v nemški soc. demokraciji.

Nemška socialna demokracija ima v teh dneh svoje letno zborovanje v Magdeburgu. Dne 21. t. m. je prišlo do hudih spopadov. Poročila od 22. t. m. pravijo:

Včeraj v pozni noči je prišlo do jako resnega spora na socialno-demokratskem shodu med revizionisti in Beblom. Beblovi pristaši so sprejeli resolucijo, v kateri se poudarja, da odklanja socialno-demokratska stranka načelno vsak proračun v državnem in deželnih zborih. Drugi del resolucije obsoja postopanje socialnih demokratov v badenskem dež. zboru. Obe resoluciji sta bili z veliko večino sprejeti. Posredovalni predlog je bil odklonjen. Od strani severo-nemških socialnih demokratov se je nadalje stavil predlog, v katerem se grozi vsakemu sodruhu, ki bode delal v bodoče proti določilom te resolucije, z izključitvijo iz stranke. Vsled tega predloga je nastalo na zborovanju veliko razburjenje. Odstranili so se južno-nemški revizionisti pod vodstvom dr. Franka. Navzlic temu je bil predlog sprejet z 288 proti 64 glasovom.

Nemški listi sklepajo iz včerajšnjih burnih prizorov in nastopov na socialno-demokratskem kongresu v Magdeburgu, da pride do razdelitve nemške socialne demokracije v dva tabora, in sicer v južno-nemške revizioniste in severno-nemške socialne demokrate.

Raznoterosti.

Radovednost. Na včerajšnjem (21. t. m.) obč. zboru liberalne celjske zveze se je tudi poročalo, da so bile 4 zadruge izključene. Ta vest je silno podkurila našo radovednost. Dobro nam je znano, kako se liberalna zveza krčevito peha za zadrugami in jih z vsemi sredstvi lovi, zato se nam zdi ta preobrat malo verjeten. Celjska zveza izključuje svoje članice, to se sliši kakor pravljica iz 1001 noč. Kaj ko bi bile dotične članice same odstopile in se še le sedaj govori post festum o izključenju tako radi lepšega. Kaj, ali bi bilo kaj hudega, če bi se nam povedala imena dotičnih „izprijenih“ članic. Oprostite, da smo tako radovedni, toda pri danih razmerah je nemogoče drugače.

Daroval je za S. K. S. Z. Franjo Horvat, dijak v Mariboru, za njeno knjižnico 2 knjigi. Hvala mu!

Smrtna kosa. V četrtek dne 22. septembra zvečer je umrl od kapi zadet E. Schmied, občinski svetnik mariborski in ravnatelj kemičnega preskuševališča v Mariboru. Schmied je bil takorekoč steber vsenemcev v Mariboru. Igral je veliko vlogo pri razvoju mariborske mestne politike in gospodarstva. Kot član glavnega vodstva Südmarke, šulterajna in nemškega narodnega sveta je bil pokojni hud naš narodni nasprotnik.

Novi slov. trg na Spodnjem Štajerskem. Poroča se: Akeija za povzdigo slovenske občine St. Jurij ob Ščavnici v trg gre vzlic mrzličnemu oviranju krepko naprej. Posilinemci se namreč boje, da bi s povzdigo St. Jurja ob Ščavnici v trg izgubili za vselej up na zmago v gornjeračdonskem okrajnem zastopu. Zato so tudi pri tozadevnem glasovanju v šentjurskem občinskem zastopu nasprotovali, pa niso mogli zmagati. St. Jurij ob Ščavnici bi bil prvi slovenski trg v — Slovenskih goricah.

Liberalno-slogaška olika. Na Plojevem shodu pri Veliki Nedelji je uradnik ormoške okrajne posojilnice g. Grivec kaplanu Stuhcu z zaničljivim posmehom ponujal zausnice, in to kot član zborovalnega predsedstva. Zelo fino! In tako „olikani“ ljudje bi bili radi voditelji našega ljudstva! Kaplan Stuhc se tudi zausnice ne vstraši! Ampak liberalci in slogaši se naj pripravijo na tiste zausnice, ki jih jim bodo delili volilci, ne z rokami, temveč z glasovnicami ob času volitev!

Lepa „naprednost“. V torek so bili obsojeni v zapor trije „napredni“ mladeniči iz grižke župnije, ki so kazali svojo „naprednost“ s tem, da so metali na cesti kamenje za svojim domačim župnikom. — Zares lept sadovi „napredne“ vzgoje.

Pri II. avstr. kmetijskem združnem shodu na Dunaju so slišali liberalci, kakor je posneti iz njihovih trobil, vse referate do slednjega, četudi niso bili navzoči. Mi drugi, ki smo pri važnih zborovanjih vstrajali zares do zadnjega, pa žal vemo, da sta mo-

rala vsled nedostajanja časa odpasti, oba poslednja najvažnejša referata, ki se bodeta priobčila v strokovnih časopisih. Pa kaj je mar liberalnim backam do resnice, poglavitno je, da se malo zlažejo in da so gledali in poslušali na Dunaju druge stvari, za katere še tudi iznajdejo zadrugno obliko; saj tega je potreba, ker nimajo zadrug.

Cesar v Marijinem Celju. Iz Dunaja se poroča: V tukajšnjih krogih se govori mnogo o tem, da odpotuje v kratkem cesar v Marijino Celje. Z dobro poučene strani pa se glede teh govorov poroča, da je sicer res že izdelan načrt takega potovanja, vendar pa da še ni natančno določen čas, kdaj se cesar odpelje v Marijino Celje. Tozadevno še ni ničesar natančno določenega. Nameravano potovanje bo prvo cesarjevo potovanje v Marijino Celje.

Nov ravnatelj celjske Zadrugne zveze postane, kakor čujemo, Rožman, sedaj ravnatelj Zveze slov. zadrug. Vest se nam zdi verjetna, ker smo ga videli že večkrat smukati se po Celju.

Iz sodne dvorane. V sredo, dne 21. septembra so stali pred mariborskimi porotniki trije mladi obtoženci, obtoženi umora, oziroma napeljevanja k uboju in sicer: 26letni Janez Trančar iz Turškega vrha, 20letni Janez Kosterwein iz Gorišaka in 21letni Jožef Hrzenjak iz Turškega vrha. Trančar je bil obtožen, da je v noči 19. junija t. l. ubil z močno gorjačo v gozdu spečega fanta Franca Majhen. Kosterwein in Hrzenjak pa sta ga baje k temu dejanju napeljevala. Porotniki so potrdili vprašanje glede uboja. Potrdili so tudi krivdo, da ga je Kosterwein nahujskal k uboju Majhena. Sodišče je obsodilo Trančarja na 6 let težke ječe, Kosterweinu je prisodilo 18 mesecev težke ječe, Hrzenjak pa je bil oproščen.

Včeraj, dne 22. t. m. se je pričela obravnava proti 21. letnemu Antonu Kmetecu, železniškemu delavcu iz Spodnjih Jablan pri Pragerskem. Kakor znano, je bil Kmetec v marcu t. l. obsojen od porotnega sodišča, da je po noči 25. junija 1909 ustrelil Marijo Frangeš in potem mrtvo zavlekel na železniški tir, kjer ji je potem vlak odrezal levo roko in nogo. Kmetec je bil kljub temu, da je trdovratno tajil umor, obsojen na smrt na vislicah. Najvišje sodišče je določilo novo obravnavo, ker je Kmetec izjavil, da hoče podati nove podatke glede smrti Frangeževe. Senzacija je vzbudila včerajšnja izpoved Kmetecjeva, ko je v zaslišanju indirektno zvrčal umor Frangeževe na svojega umrlega očeta. Zaslišanih je bilo zelo veliko število prič. — Obravnava predseduje višji sodni svetnik dr. Voušek.

Štajersko.

Mariborske novice.

Maribor. „Pevski odsek“ naznanja, da se vsi redne pevske vaje a) za moški zbor vsaki petek od 8. do 9. ure zvečer; b) za ženski zbor vsako soboto od 8. do 9. ure zvečer; c) za začetnike vsak torek od 8. do 9. ure zvečer. — Prva vaja je v petek, dne 23. t. m.

Dijaška kuhinja v Mariboru. Kakor prejšnja leta, je tudi letos „Dijaška kuhinja v Mariboru“ zelo plodonosno delovala. Vsak dan je pogostila povprečno najmanj 63 srednješolskih dijakov z obedom. Skupno je podelila v šolskem letu 1909-10 16002 obeda med revne dijake. Mnogo dijakov je še pred rednim obedom vsak dan dobilo tečne in zdrave hrane. Društvo je storilo vse, kar koli mu je bilo s primeroma skromnimi sredstvi mogoče. V torek, dne 20. t. m. je bil letošnji občni zbor. Navzoče ude je prisrčno pozdravil velezaslužni g. predsednik „Dijaške kuhinje v Mariboru“, stolni dekan dr. Ivan Mlakar, Tajnik profesor dr. Anton Medved je podal poročilo o društvenem delovanju v minoletem šolskem letu. Ker je dosedanja blagajnik, g. kanonik Jak. Kavčič, žalibog, še vedno bolan, je poročal tajnik tudi o društveni blagajni. Iz njegovega poročila posnamemo, da je bilo dohodkov v minolem letu 4492 K, stroškov pa 4537 K 98 vin. Mali primanjkljaj upamo pokriti z doneskom, katerega pričakujemo še na račun lanskega šolskega leta. Da je bilo mogoče tako uspešno delovati v podporo naše ljube srednješolske mladine, je zasluga naših vrlih podpornikov in dobrotnikov. Vsi so nam ostali zvesti in veledušni, kakor so bili doslej. Bodi jim tisočera iskrena zahvala! S posebno hvaležnostjo moramo imenovati: Slavno Posojilnico v Mariboru, največjo dobrotnico! Okrajno posojilnico v Lutomeru, okrajni odbor Šmarje, Posojilnico v Makolah, Hranilnico in posojilnico v Dolu, Mohorjane v Slivnici, odbor naprednih dijakov v Celju, Posojilnico v Gornji Radgoni, Hranilnico in posojilnico v Šmarju, Posojilnico v Ormožu, okrajno hranilnico v Slovenjem Gradcu, Posojilnico v Framu, dr. Iv. Mlakar, dr. Fr. Rosina in dr. Rad. Pipuš za osebna darila in za naklonitev doneskov iz pravih poravnjav, dr. Arnejca in mariborske srednješolske dijakke, ki so pod vodstvom g. osmošolca Fr. Mariniča priredili v Narodnem Domu v Mariboru gledališko predstavo z 241 K 88 vin. čistega dobička. Drugi znameniti podporniki so bili objavljeni s svojimi doneski mesečno v „Slovenskem gospodarju“. Novi odbor se je sledeče sestavil: Predsednik dr. Iv. Mlakar, podpredsednik dr. Fr. Rosina, tajnik prof. dr. Ant. Medved, blagajnik kanonik Jak. Kavčič (oziroma, ako ne bi on sprejel, profesor Kociper; odborniki pa so: ravnatelj Henrik Schreiner, odvetnik dr. R. Pipuš, profesor Ivan Vreže. Občni zbor je izrekel po-

sežno zahvalo tajniku in blagajniku za dokaj težavna opravila v društvu, in gđc. Mariji Modrinjak, gospodinji v „Dijaški kuhinji“ ki se toliko trudi, da oskrbuje naše dijaštvo z zdravno in dobro opoldansko hrano! Odbor „Dijaške kuhinje“ se z nujno prošnjo zateka i letos k vsem požrtvovalnim narodnim krogom, da podpirajo tudi v bodočem šolskem letu našo vrlo „Dijaško kuhinjo“. Zbirajte za njo doneske pri veselicah, slavnostih, koncertih, gledališčnih igrah, svatovščinah, zabavah in manjših sestankih! Sprejetih je približno toliko dijakov kakor lani, sila je zelo velika, posebno z ozirom na vedno naraščajočo grozno draginjo. Vsak dar nam bo dobro došel, a vsak dar je tudi plemeniti čin narodne požrtvovalnosti. Daruj vsak, kolikor le more, za podpore potrebno učeno se slovensko mladino!

Maribor. Naš „Orel“ poleti prihodnjo nedeljo, dne 25. t. m. v slovenski Fram, ter bode tam sodeloval pri veselici. Vabimo naše mariborske in okoliške somišljenike, da se pridružijo izletu. Na zdar!

Maribor. V sredo, dne 21. t. m. se je vršila pred okrajnim sodiščem zanimiva obravnava. Neki Leo Brosche je tožil g. Ivana Vuk. Zadeva je ta-le: Dne 15. junija t. l. se je vračal omenjeni Brosche s svojo sestro in stariši iz svojega izleta proti Mariboru ter je prepeval „Wacht am Rhein“. V sled tega se je zadal idoč slovenska družba čutila izzvano in je nato Broscheta nekdo v mraku postrašil s klobuto. Dasiravno so štiri priče pod prisego izjavile, da Vuk ni bil udeležen pri pretepu, ga je vendar sodnik dr. Kronasser obsodil. — Zagovornik je vložil priziv.

Ciganska godba svira jutri, v soboto dne 24. t. m. zvečer v restavracijskih prostorih „Narodnega Doma“. Začetek ob 8. uri zvečer.

Celjske novice.

Na slov. gimnaziji v Celju je v I. razredu 70 učencev, ki so razdeljeni v a in b razred. Na teh sta razrednika novo došla supletna gg. Mravljak in Tribnik. V I. razredu ste tudi dve hospitantinji.

Na nemški gimnaziji v Celju je v I. razredu samo 47 učencev, in še med temi 6 Slovencev. — Na pripravnici je 16 učencev, izmed teh 7 protestantov. Ta pripravnica bo kmalu samo za protestantske otroke, ki vendar znajo nemški. Sramota za Nemce, ki so tako nepripravljeni, da brez pripravnice ne morejo v gimnazijo.

Vse vre v trgovino Milana Hočevarja na oglu glavnega cerkvenega trga, ker je Hočevar naš človek, ki vsakega pošteno in solidno postreže. Posebno kofetarce ne morejo nahvaliti njegove japonske kave „Aumikado“.

Trboveljske novice.

Trbovlje. Ker se je slavje v Trbovljah dne 11. t. m. tako krasno obneslo, so bili liberalci, zlasti „Sokol“, vsi iz sebe, saj smo čitali njih onemoglo jezo v „Narodnem Dnevniku“ in „Narodnem Listu“, kjer pozivajo „Sokole“, naj odgovorijo dne 18. septembra na „klerikalno izzivanje“ s tem, da se udeležijo njihove veselice v takem številu, da bodo imeli preklicani klerikalci dovolj. Toda glej ga šmenta, še toliko Sokolov nismo našli, kakor naših telovadcev prejšnjo nedeljo. Seveda Sokolci ni smelo manjkati. Njihov nastop je bil boljši, kakor Sokolov. S to prireditvijo so dokazali Sokolci, zlasti domaći, da v telovadbi mnogo zaostajajo za Orli. Radovedni smo, kaj bo storila šotska oblast z dotičnimi, ki so ukrenili, da so otroci kot Sokoli javno nastopili pri telovadbi.

Trbovlje. Pret. ned. je priredila v Društvenem domu naša jugoslovanska strokovna zveza zborovanje, pri katerem je predaval g. Jež iz Ljubljane o narodnostnem vprašanju z ozirom na socialno demokracijo. Kako da je socialna demokracija mednarodna, je pokazala zadnje poletje, ko je v državnem zboru glasovala zoper ustanovitev prepotrebnih čeških ljudskih šol na Dunaju. Končal je z besedami, da je le krščansko delavstvo tisti stebel, na katerega se delavec lahko naslanja, če hoče, da ostane delavstvo vkljub nemškutarskemu kapitalizmu res narodno.

Uboj. Zadnjo soboto je imelo delavstvo pri rudniku svoj plačilen dan. V soboto zvečer je spremljal Jakob Kovač svojega tovariša na delo. V trenutku se vrže 19letni rudar Obreza proti Jakobu Kovaču in mu zada z velikim nožem smrtno-nevarno rano, vsled katere je Kovač kmalu umrl. Po zmoti ubiti Kovač šteje še-le 15 let. Vzrok temu uboju je gotovo iskanje v alkoholizmu.

Trbovlje. V nedeljo, dne 18. t. m. ponoči je napadel Sternak Franc tukajšnjega pri elektrarni uslužbenega delavca Franca Frankoviča in ga je 4-krat z nožem zabodel ter težko ranil. Sternak je šele 18 let star, vendar je on ričeta po zaporih v Laškem in v Celju že mnogo pojedel. Tu se kaže slaba vzgoja otrok.

Ponemčevanje. Tukajšnje ravnateljstvo nastavlja s prav čudno naglico same nemške paznike. Mogoče misli, da so krivi domači pazniki, da gre dobava premoga tako nazaj. Naj poskusijo odpraviti do zadnjega vse stare paznike, potem se bodo prepričali, da so pazniki, ki službujejo že čez 20 let, več spoštovanja vredni, kakor se ga jim skazuje. Heil, technischer Verband!

Veteransko društvo dobi v kratkem svoje strelišče; učili se bodo lahko tudi mladi nevojaki in tarčo streljati. Veselje je radi tega veliko. Kdo more reči, da Trbovlje ne napredujejo.

V pokoj gre tukajšnji materialni oskrbnik gosp. Franc Lapornik po 40letnem službovanju. Ali bi se ne spodobilo, da bi se po tako dolgoletnem napornem in zvestem službovanju pripela kaka kolajna na njegova prsa, kar bi morala biti pač skrb občine. Na njegovo mesto je nastavljen I. Kiljan. Prišel je iz Polzele in kakor je slišati, ljubi zelo Südmarkine vžigalice.

Ptujske novice.

Ptuj. Vsemogoče počenjajo naši Nemci (!), da bi privabili čim več svojih bratcev v glasovito obdravsko mesto. Ali to ne gre tako zlahka. Vsak mirni Nemec, ki pride v Ptuj in vidi poulično druhal, ki napada mirne Slovence, tak tujec si pač dobro premisli, predno se stalno naseli v takem mestu.

Ptuj. Vsenemški kliki v Ptuj ni po volji ptujski postajenačelnik g. Reichl, ki je miren in strogo objektiven železniški uradnik. Hudujejo se posebno nad njim, ker je nekim tujcem nasvetoval, naj pošlje svoja dekleta raje v zavode šolskih sester, kakor pa v znani Ornigov nemški Mädhenheim“. Posiljenemški kliki hoče napraviti Reichla nemogočega v Ptuj in hujša ptujske meščane, da ne smejo več občeovati z njim.

Drugi kraji.

Sv. Peter niže Maribora. Nova maša. V nedeljo, dne 18. septembra t. l. se je obhajala pri nas redka slavnost nove sv. maše, katero je daroval č. g. Marko Krajnc iz Metave. Že na vse zgodaj zjutraj nam je pokanje topičev naznanjalo, da se ima vršiti ta dan nekaj posebnega. Po 8. uri so mnogoštevilni gostje spremljali č. g. primicijanta iz rojstne hiše v cerkev, kjer se je ob 10. uri služila nova sv. maša ob mnogobrojni asistenci. Pridigoval je č. g. stolni župnik in kanonik Moravec. Po opravi je župan g. Lorber, bofer č. g. novomašnika, povabil okoli 300 broječo množico gostov na svoje dvorišče, kjer jih je pogostil. Med sv. mašo so pristopili k božji mizi stariši, brata, sestre ter 80 belo oblečenih družic. Po slovesnih večernicah smo korakali na dom g. Krajnc. Na čelu spreveda je plapolala slovenska zastava, godci pa so igrali neumorno koračnice. Veselo se je razlegal glas slovenskega petja deklic v daljavo. Na domu pa nas je v svoje okrilje sprejela čez vse krasno okinčana utica. Tudi slavaloki ob cesti proti cerkvi po številu 7, so bili krasno okinčani. Še v poznuri po noči se je med gromenjem topičev razlegala godba in petje ter se je slišala marsikatera navdušena napitnica. Veselja dom je v polni meri zaslužil svoje ime. V ponedeljek so spremljali gostje č. g. sv. Barbari, v torek pa k sv. Martinu. — Na primiciji se je nabralo za mariborske Orle 38 K, dijaško kuhinjo 34 K 30 vin., po licitaciji tort, 13 K pa za „Slovensko Stražo“. Posebno značilno je, da sta se na ravno tem prostoru obhajali pred 30 leti dve primiciji č. gg. stricev sedanjega novomašnika. Č. g. primicijantu, kakor celi Kranjčevi rodbini ter dedeku želimo vse dobro na mnoga leta. — Ti dnevi veselja nam ne minejo iz spomina do hladnega groba.

Sv. Jakob v Slov. gor. Naš vrli somišljenik g. Ketiš Jožef nam sporoča, da je on „Slogo“ že trikrat zavrnil, istotako „Narodni List“, a oba lista sta se mu še nadalje vsiljevala.

V nedeljo v Fram! Prihodnjo nedeljo, dne 25. septembra napravi mariborski „Orel“ izlet v Fram. Ob tej priliki se priredi v gostilni gospe Turner popoldne po večernicah veselica s petjem, govorom in drugimi zabavami. Sodelujejo pri veselici tudi tamburaši iz Slivnice pri Mariboru. „Orli“ iz Maribora bodo izvajali proste vaje. Na to prireditev prijazno vabimo vse vrle Framčane ter posebno našo mladino iz Slivnice, Hoč, Poljskave in drugod. Prihitite naši somišljeniki v velikem številu v nedeljo v Fram. Žal vam ne bo.

St. Jurij ob juž. žel. (Seznam sejmov.) Pri nas se vršijo sledeči veliki živinski sejmi na leto: 2. prosinca, 10. svecana, 12. marca, 24. aprila, maja, v ponedeljek po binkoštnih kvatrih, 22. junija, 12. avgusta, v ponedeljek po jesenskih kvatrih, 28. oktobra, 19. novembra in 10. decembra.

St. Vid nad Valdekom. V četrtek, dne 22. t. m. je tukaj po mučni bolezni umrl Mihael Repolusk, oče tukajšnjega župnika g. Friderika Repolusk. — R. i. p.!

Petrovče. V nedeljo dne 2. oktobra ima naš petrovški Orel svoj II. redni občni zbor. Vabimo na zborovanje poleg izvršujočih članov / tudi / podporne člane ter sploh prijatelje Orla, da slišijo, kaj smo to leto storili, kake načrte in cilje si stavimo za bodoče, ter da s svojim zanimanjem dajo vsodbudo našim mladeničem. Shod poseti odlični mladinski organizator kot zastopnik zveze Orlov. — Predsedstvo petrovškega Orla.

Središče. Na gostiji Kikel-Zadravec v Šalovcih je sproži lg. Podgorelec misel, da se je licitirala za mladenisko in dekliško zvezo v Središču ena cigara. G. Brumen Vincenc je tem potom kot licitant spravil lep dar 6 K 83 vin. zvezama. — Živel posnemovalci! Če bo imela zveza veliko tako naklonjenih prijateljev, potem se ji ni treba bati nasprotnikov, ki na skrivoma in očitno rujejo proti njej!

Središče. To pa je že smola, da g. prof. dr. Hohnjec in g. deželni poslanec Ozmec na shodu „klerikalne mladine“, ki se je vršil dne 4. septembra po mnenju liberalnega dopisnika „v obrambo vere“, ni sta govorila nič takega, kar bi mu dalo v njegovem

lajbžornalu (N. D.) povod za hujskanje. Seveda znaneza zabavljanja proti nasprotnikom po liberalnem receptu ni bilo, in to se je temu „miroljubnemu“ (?) dopisniku zdelo tako za malo, da se niti „nimanamena kritikovati“. — Vendar je pa v svoji veliki ponižnosti skozi celih 12 dni stuhljal samo vevležno vprašanje, kdo neki je zapisal tri fante v „klerikalno organizacijo?“ Sicer bi si dopisnik to vprašanje lahko prihranil in bi mu ne delalo toliko sivih las, če bi se sam potrudil na shod (saj mu je bilo prosto), kakor so to v resnici storili nekateri člani napredne (!) organizacije, katerim pa se ni videlo veliko naprednosti. Če bi torej na shodu pazno poslušal, bi zvedel (v svoje veliko pomirjenje), da dotičnih fantov ni še nikdo vpisal, ampak da so se samo vprašali, če soglašajo s programom mladinskih zvez in če so voljni postati njeni udje. No, zdaj pa boste lahko „govorili dalje!“ — Samo če menite, da boste s teroriziranjem in še z različnimi drugimi (seveda poštenimi!) sredstvi zadušili katoliško-narodno gibanje med našo vrlo mladino, potem se nekoliko motite! Če hočete, da se vas bo kdo vstrašil, potem se bodele morali še bolj razkoračiti in napraviti na koncu vaših dopisov še debelejši klicaj. Začeli ste dobro! Osebnih napadi so najbolj po ceni, če le tudi izdajo?

V Hrastrniku se je ustanovil letos še 4. razred na sušferajnski šoli. Menda nimamo na Slovenskem šole, ki bi v številu otrok in razredov (v štirih letih) tako napredovala, kakor hrastrniška ponemčevalnica. Kdo je kriv te narodne nesreče? Trboveljski liberalci trdijo, da hrastrniški radikaleci z Rošem na čelu.

Kozje. Radi bi imeli železnico skozi kozjanski okraj, oziroma naravnost skozi Kozje. C. kr. ministrstvo je dalo že zdavno dovoljenje za trasiranje. Izvolili smo si poseben železniški odbor, ki je tudi že parkrat zboroval. To pa je tudi, kakor mi sodimo, vse delo železniškega odseka za kozjanski okraj. Kako marljivi so nasprotniki naše proge! Kvišku, na delo, gospod župan, za blagor trga in celega okraja!

Iz Gornje Radgone nam pišejo: Tukajšnja stara posojilnica je zaradi postopanja liberalnih Celjanov sklenila izstopiti iz celjske Zadrugne zveze ter je pristopila k Zadrugni zvezi v Ljubljani, pri kateri je včlanjena ogromna večina kmečkih zadrug. Pri tozačevni seji se je tudi pri nas spoznalo, kdo je pravi prijatelj kmeta in z njim čuti in drži in kdo ne. Savi je prav tako, le naj pokažejo gospodje svoje rožičke, bomo vsaj vedeli, s kom imamo opraviti. V motnem ribariti se tudi pri nas ne da več in to bode le v prid kmečki organizaciji. Kdor ima kruha iz kmečkih rok, naj s kmetom tudi drži in se z njim družijo, ako pa tega ne, pa naj ne išče kmeta tudi takrat, kadar ga potrebuje.

Gornja Radgona. Ogrski finančni stražniki prekoračijo zadnji čas večkrat ogrsko-štajersko mejo in nadlegujejo z znano mažarsko oholostjo naše deželane. V soboto dne 17. t. m. se je peljal zdravnik dr. Wlasak v spremstvu dveh kmetov od nekega bolnika. Kake tri kilometre od državne meje, na štajerskih tleh, so zdravnika in njegove spremljevalce prijeli ogrski finančni stražniki z nasajenimi bajonetmi. K sreči sta kmeta, ki sta spremljala zdravnika, bila večša ogrskega jezika in sta razgretim Mažarom pojasnila, da na štajerskih tleh Mažari nimajo pravice prijemat mirnih avstrijskih državljanov.

Vojnik. Ker naša posojilnica, še vedno podpira celjske liberalce, je želja našega ljudstva, da se ustanovi pri nas posojilnica, katera ne bo podpirala gnjilega liberalizma. Če gospodje pri stari posojilnici nočejo pristopiti k ljubljanski Zadrugni zvezi, naj se podvržejo državnim reviziji, ali pa pristopijo k centralni posojilnici v Krškem. Ob pravem času opozarjamo merodajne kroge na to, da si hočemo ustanoviti kmečko posojilnico. Če bo trpela narodna stvar pri tem, bo krivda onih, ki se krčevito drže celjskih liberalcev, ne naša krivda.

Zalec. Liberalna tolovajstva. V nedeljo dne 18. t. m. zvečer je znana žalska fakinaža napadla gomilske in šentjurske goste, vračajoče se iz Petrovč. Prav kakor tolovaji so jih pričakali ob cesti, žvižgali, tulili in metali kamenje. Eden kamen je ranil nekega otroka. Strgali so tudi gomilskim Orlom slovensko trobojnico. In taka svojati si upa nam očitati tolovajstva in ponočnjaštvo, govoriti o „narodnih žrtvah“! Pokazali so, kje je treba loviti tolovaje! Zalec bode po teh junakih skoro prišel na tako dobro ime, da se ga bo pošten človek izognil miljo daleč. Saj že letos hmelski obiraleci niso hoteli več v Zalec! Le tako naprej! Oholi žalski mlečezobei in drugi teroristi bodo kmalu čutili, kako se živi, ako / savinjski hmelsar Zalcu ne proda hmolja. Savinjsko dolino pa bodo ti dogodki še bolj utrdili v prepričanju, da je vsem, zlasti pa mladini v Savinjski dolini nujno potrebna skupna, enotna in krepka organizacija, katera edina bo strla liberalno žalsko gnezdo, ter napravila mir v Savinjski dolini.

Dobrna. Vsiljivost židovskih zavarovalnic presega pri nas že vse meje. Že v večih slučajih se je zgodilo, ko je kateremu posestniku zavarovanje proti ognju poteklo in ni hotel isto nadaljevati, da ga je zavarovalnica, češ, da je zavarovanje obnovil in podpisal za nadaljnjih 10 let, zožila za zavarovalnico. Ker dotičnim posestnikom ni bilo mogoče iti v Gradec ali na Dunaj, kjer je bila razpisana obravnava, so tožbo seveda izgubili in bili obsojeni plačati zavarovalnino in tožbene stroške / ter imeti s tem občutno škodo. A končno je ena teh zavarovalnic vendar nasedla. Pred nekaj leti je prevzel Jakob Šibanc posestvo po svojem umrlem bratu Jerneju in pod njego-

vim imenom tudi nadaljeval zavarovanje pri „Franco Hongroise.“ Ker je pa letos poteklo, je on zavarovanje odpovedal. Pred kratkim je pa pošiljala „Franco“ na ime ranjkega Jerneja opomine in pretila s tožbo, če ne bo plačal, ker se je za nadaljnjih 10 let podpisal. Razvidelo se je pa, da Jernej Šibanc ni mogel podpisati nove pogodbe, ker je že pred sedmimi leti umrl. Naši pristaši, ki si želijo svoja poslopja zavarovati pri kaki domači in poštenu zavarovalnici, naj se oglasijo pri našem organistu gospodu Fr. Kranjc, ki je zastopnik edinega slovenskega zavoda te vrste, Vzemne zavarovalnice v Ljubljani.

Sv. Bolfenk pri Središču. Plojev shod dne 18. t. m. je bil silno klavern. Bilo je nekaj nad 60 poslušalcev, med njimi čez polovico pristašev Slovenske kmečke zveze. Sedaj so Plojevi najboljši pristaši tisti liberalci, ki so pri zadnji državnozborni volitvi bili njegovim najhujši nasprotniki. Ti so mu bili tedaj nasprotniki le zato, ker je kandidiral na programu Slovenske kmečke zveze. Sedaj pa so njegovi pristaši, ker se je priklopil najpristnejšim liberalcem. Slogaš ni zvezar, ampak neslogaš, to je, liberalci, in sicer tak liberalci, ki ne upa biti nasprotnik liberalcev in ne zvezarjev, tedaj polovičar. Konečno pa je vendar liberalci. Do takih ljudi naše ljudstvo nima zaupanja. Pa tudi liberalci niso marali zanj, ker ni „šinfal“ duhovnikov na tem shodu. To se je prav očito pokazalo tedaj, ko se je potegoval, da bi mu dali zaupnico. Za zaupnico so bili samo tisti zagriženi liberalci, ki bi zvezarje najraje pojedli. Nek naš velik nasprotnik, ki je ob enem nemec in liberalci, je z veliko nevoljo dvignil roko. Nekdo pa je domu grede rekel: „Ploj bo še tako bit, ker ni kraj enih in ne kraj ovih.“ Drugi pa je rekel: „Nekdo mora biti prvi!“, to pomeni, ali bodo prvi zvezarji ali liberalci. Mesto da bi Ploju dali zaupnico, je večina poslušalcev, to je zvezarji, zaklicala: Živio, Kmečka zveza! Pač žaostno za poslanca, ki bi rad imel zaupnico, pa je ne dobi. Ne! Ne! Bolfenčani ne marajo za politično dvoreznega Ploja in sploh ne za laži-slogaštvo. Kaj ne, gospod hofrat, vaš shod je bil izredno klavern?! Ste lahko ponosni nanj, kakor sploh na svoje uspehe!

Poboj na Dravskem polju. „Marburger Zeit.“ poroča iz občine Sv. Lovrenc na Dravskem polju, da sta se sprla dva fanta in je eden drugemu prerezal trebuh. Gotovo žalostno! „Marburgerca“ pa pobožno zavija oči ter vzdihuje: Skoro vsak dan se javijo v našem kraju take slike kulture. Hinavci! Kdo demoralizira naše ljudstvo? Ali ne vaši somišljeniki v Ptuj s svojim „Štajercem“ in šnopsom? Izgrede na Dravskem polju stavimo z mirno vestjo — s na vaš račun!

Koroško.

Celovec. Porotniki so oprostili ženo iz Pričice pri Porečah, katero so sumili, da je ubila svojega moža, ki so ga našli mrtvega pod oknom stanovanja. V tej sezoni ima opraviti porotno sodišče s petimi slučajmi posilstva — večinoma iz celovške okolice — kar je slabo izpričevalo za koroške razmere.

Celovec. Ljubljanska kreditna banka je kupila Wurschitzovo hišo v kolodvorskih ulicah za 167.000 kron.

Celovec. Ministrstvo je odredilo, da se ustanovi v Celovcu realna gimnazija. Sedaj se bodo za enkrat preustrojili prvi trije b-razredi v realne razrede. Sčasoma pa se ustanovi samostalen zavod.

V Žitarivasi so ustanovili podružnico „Slovenske Straže.“ Pristopilo je 32 rednih in 23 podpornih udov.

Prevalje. Župan Pristov, ki je siral iz odbo ra naše slovenske hranilnice in posojilnice, namerala ustanoviti občinsko hranilnico. Kako bo uradoval v prihodnji občinski hranilnici novi občinski tajnik, od katerega je zahteval gospod Pristov, da mora slovensčine samo v govoru biti zmožen?

Grabštanj. (Nemčurkim učiteljem v album.) Rajni Palla, bog vsega nemčurskega koroškega učiteljstva, je izustil že dostikrat citirane, jako pomenljive in resnične besede: „Die deutschgewordenen windischen Lehrer sind alle zusammen nichts wert.“ (Nemčurški učitelji vsi skupaj niso nič vredni.) Kakršni učitelji, takšna šola, kakršna šola, takšni otroci. Stariši, zapomnite si torej, da je vam imeniten in izkušen šolnik, ki je koroške šolske razmere poznal najbolj, indirektno rekel: Vaši otroci niso nič vredni, ker zahajajo v nemčurske šole. Besede, ki dajo misliti. Če imate le količkaj zdrave možgane in niste preveč zaslepljeni, se boste tudi o resničnosti izreka doželnega šolskega nadzornika prav lahko sami prepričali.

Grabštanj. V Grabštanju pod Celovcu, kjer gospoduje nemški Bauernbund, so ustanovili katoliško slovensko izobraževalno društvo „Skala.“

V Št. Tomažu pri Celovcu so otvorili slovensko hranilnico in posojilnico. Predaval je gospod Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani.

V Možici so tudi ustanovili dne 18. septembra hranilnico in posojilnico.

Velikovec. Poročilo o zadnji reviziji hranilnice in posojilnice v Velikovecu po ljubljanski Zadrugni zvezi. Napadalec v „Fr. Stimmen“, drugim pa v pok objavljam tukaj rešitev zadnje revizije, ki jo je izvršil od dne 11. do 13. maja 1910 gospod Ljudevit Schöff, od vlade potrjeni revizor Zadrugne zveze v Ljubljani, in se glasi: „V splošnem poročam sledeče: Zadruga je ena izmed najstarejših koroških posojil-

nic in je nastopila letos svoje 20. upravno leto. Iz njenega računskega zaključka za leto 1909 je pa razvidno, da si je v teh dolgih letih pridobila tudi primeren ugled in neomejeno zaupanje v svojem velikem okolišu, kar dokazuje pred vsem prvi milijon prometa. V čast vsem činiteljem zadruga je pa tudi priznati, da je z ozirom na notranje poslovanje gotovo najvzornejša posojilnica na Koroškem, pa tudi izmed prvih na Slovenskem sploh.“ Potem sledijo nekatere podrobnosti. Dopisniku „Freie Stimmen“ smo hvaležni, da nas je prisilil, to poročilo objaviti, ker bo to gotovo novo priporočilo za našo posojilnico. Hvala lepa za sotrud. — Jurij Čarf, načelnik. Jožef Dobrovec, odbornik.

Brdo ob Ziljski dolini. (Občinske volitve.) Dne 19. t. m. so se vršile pri nas občinske volitve, ki so končale s popolno zmago Slovencev. Priborili smo si zopet po hudem boju II. in III. razred, prvi pa je še ostal kakor prej, v nasprotnih rokah, ker v njem voli pet nemškularskih in nemških učiteljev. V drugič smo že zmagali pri volitvah; prej je bila občina v nemških rokah. Občina mora ostati tudi za naprej naša. Pomembne so te volitve tudi radi tega, ker je Brdo najzahodnejša slovenska občina sploh in leži tik pred nemškim trgom Šmohorom.

Narodno-obrambno delo.

Iz nasprotnega tabora. V Teznu pri Mariboru so dne 17. septembra ob navzočnosti zastopnikov šulferajna, poslanca Wastiana, mariborskega župana dr. Schmidererja, krajnega šolskega nadzornika Steringa in zastopnikov vseh mariborskih vsenemških društev otvorili novo šulferajnsko šolo. Imenom Südmarke je govoril poslanec Wastian, za šulferajn pa neki Filipek iz Gradca. Tudi okrajni šolski nadzornik Stering je čutil potrebo, da je v dolgočasnem govoru dal duška svojemu vsenemškemu veselju. — V Ciršaku ob Muri je šulferajni že prišel s stavbo nemške šole. Odpreti se namerava šola že s 1. nov. 1910. Zanimivo je, da domačini nočejo niti za denar voziti potrebnih reči za stavbo.

Südmarkin naseljeniški prokurator Fraiss predava. Včeraj dne 22. septembra je imel znani protestant Fraiss v Mariboru v gostilni Weiss predavanje o naseljeniškem delu v Št. Ilju (ter o tamkajšnjem boju med Slovenci in Nemci. Slična predavanja namerava prirejati Fraiss po vseh nemških mestih proti vstopnini 10 v.

Lepo število obrabljenih poštih znamk je poslal za „Slovensko Stražo“ Anton Janežič, župan v Brebrovniku, pošta Sv. Miklavž pri Ormožu. — Posnemanja vredno!

Neki Hoyer, ki opravlja pri Südmarki službo potovalnega učitelja, je dal nek svoj „obramben“ govor natisniti in ga razpošilja svojim lahkovernim po naših krajih. V tem govoru najdemo poleg drugih debelih tudi, da se je po delu Südmarke pomnožilo nemštvo na Koroškem za 3, na Štajerskem pa za 1%. Nadalje trdi ta veliki apostol, da je priborila Südmarka nemštvu te-le kraje nazaj: Grebinj in Št. Jakob v Rožni dolini na Koroškem, Trato na Kranjskem, Cirknico, Kresnico in Št. Ilj v Slov. gor. na Štajerskem. — Le počasi, gospoda! Kdaj so bili imenovani kraji nemški in kdaj si jih je nemštvo priborilo? V vseh imenovanih krajih je slovensko ljudstvo vključeno „Südmarkinemu prodiranju“ v ogromni večini.

Župani, pozor! Bliža se ljudsko štetje, čegar rezultat bo za naš narod velike važnosti. Glavarstva razpošiljajo te dni na občinske urade pozive, naj se imenujejo osebe, ki bi prevzele posel števnihih komisarjev. Od nemško-nacionalne strani se dela posebno v obmejnih občinah na to, da bi prišli do tega važnega posla taki, ki bi skušali zmanjšati število Slovencev. Pozivamo naše zaupnike in župane, da poskrbe za izvežbane slovenske števne komisarje in jih že sedaj javijo oblasti.

Südmarka in Št. Ilj v Slov. gor. V roke nam je prišel neki tiskani govor Südmarkinega potovalnega učitelja Hoyerja. Na dolgo in konfuzno opisuje ta vsenemški junak razvoj Südmarkinega obrambnega (?) dela s posebnim ozirom na Št. Ilj. Nagromadenih je v tem govoru (?) toliko neresnice, da obsoja tako „delovanje“ tudi marsikak Nemec. Tako n. pr. piše Hoyer: „Jaz vam lahko naštejem več kot 20 nemških družin, ki so se pred leti priselile v Št. Ilj in okolico iz Vshodnega Štajerja, iz Arveža, Lipnice, iz Tirolskega in Westfalskega (?). Danes so vse slovenske. V dokaz vam navajam družine: Scharman, Peter Hamer (windischer Führer), Prince, Kogler, From, Pak, Uhl, Fiedler, Deutschman, Tappeiner, Lutz, Thaler, Bauman, Kren, Flucher, Tischler, Kramberger, Freiam, Schell itd.“ — O ti ljuba nemška javnost, kaj moraš vse slišati. Le pogledimo! Družina g. Hamerja se je priselila v Št. Ilj od Sv. Benedikta v Slov. gor. Hoyer pa pravi, da iz Svabskega, g. Thaler se je priselil iz Kranjskega, ostali so pa sami stari Šentiljčani. Kdo je neki dal tako izborno resnične (?) podatke Hoyerju? Ali mogoče Sadu, ki pravi, da je francoskega pokolenja?

Kranjsko.

Taki so. Liberalci je vedno hinavec. Potoke solz so prelili liberalci po svojih listih za Lundrom in Adamičem. Človek, ki liberalcev ne pozna boljše, bi nazadnje celo res mislil, da jim je prihajala žalost od srca in da imajo narodni žrtvi res vedno v bla-

gem spominu. A temu ni tako. Narodni žrtvi so izrabili liberalci za strankarske namene, in sedaj, ko jim ne koristita več, sta izgubili za liberalce vsak interes. K maši-zadušnici, ki se je obhajala dne 20. septembra v spomin na drugo obletnico, ni bilo nikake liberalne inteligence. Že to je vse obsodbe vredno in krepko osvetljuje razne ultra-narodnjake, a še ni vse. „Slovenski Narod“ od 26. t. m. ima naslednjo frivolno notico: „Včeraj ob drugi obletnici smrti Lundra in Adamiča je narodno občinstvo, ker bi bil vsak vidni znak žalovanja brez dvoma prepovedan (sv. maša) obhajalo molče in samo v srcu.“

Belokranjska železnica. Detajlni projekti za železnico Novo Mesto — Črnomelj — Metlika so — kakor se oficijelno in uradno razglša — skoro izdelani. Politični ogled železniške trase in razlastitveno postopanje se bode uvedlo še to jesen. Detajlni načrti bazirajo na varijanti čez Preloge—Smuka—Črnomelj—Metlika, za katero varijanto se je odločilo železnisko ministrstvo na podlagi želj prebivalstva. Zakonito že zajamčen kapital 18,400.000 K bo najbrže zadostoval za zgradbo te železnice.

Nov kapelnik „Slovenske Filharmonije“. Poroča se, da je pridobila „Slov. Filharmonija“ novega kapelnika, izvrstno moč, ki bo vreden naslednik Talichov. G. Edvard Czajaneck po rodu Čeh, je bil dosedaj prvi kapelnik na Joh. Strausovem gledališču na Dunaju. Kritika je o njem polna hvale. Absolviran konservatorist je deloval kot gledališki kapelnik v Olomucu, Toplicah, Hermanstadtu, Celovcu, Solnogradu (tri leta), Lodzu, v Černovicah in kot kapelnik topličkih orkestrov v Bernu (Švica), in v Zell am See.

Narodno gospodarstvo.

Zvišanje cen krompirja. V zadnjih dveh tednih so cene krompirja na dunajskem trgu znatno poskočile. Zahteva je velika in to je vzrok, da se cene dnevno višajo. Zato je tudi prodaja precej živahna, trgovina na drobno je velika, izrablja situacijo in zahteva dvakrat večje cene, nego v prejšnjih letih. Cene za blago na debelo notirajo med tem nižje in so sledeče: Krompir rumeno-mesnat 4 K do 5 K 50 vin., belo-mesnat 3 K do 3 K 60 vin., rdečkasti 2 K 75 do 3 K 35 vin. za 100 kg. V trgovini na drobno se prodajajo omenjene vrste za stot. 7 do 8, oziroma 7 in 7 kg. Poedini trgovci zahtevajo pa po 10 do 12 stot. za kg. — Največ se zahteva beli in rumeni krompir.

Nova tovarna sladkorja na Hrvatskem. V Zagrebu se je ustanovil konsorcij, ki hoče postaviti drugo tovarno sladkorja na Hrvatskem. Potrebna glavica je že nabrana. Tovarna bi se imela zgraditi v Zagrebu ali Belovaru.

Vina se je pridelalo lani največ na francoski zemlji. Francoska sama je imela vina 54,446.000 hl, otok Korzika 267.000 hl, Alžir 8,229.000 hl, in Tunis 252.000 hl, potem Avstro-Ogrska s 4,500.000 hl.

Kolera.

Ni se zastoj sumilo, da se nahaja nekje na Ogrskem gnezdišče kolere. Profesor na bakteriološkem zavodu v Budimpešti dr. Hugo Preiss je v intervjuu z nekim časnikarjem izjavil sledeče:

„Iz mojih dosedanjih raziskovanj sem se prepričal, da se gnezdišče kolere ne nahaja v zgornjem toku Donave med Požunom in Dunajem, ampak da se mora to nevarno gnezdišče iskati v okolici Mohača. V Mohaču so premogokopi in večina delavcev je inficirana. Če se nadalje premisli, da zbole na ladjah za kolero navadno kurjači, pridemo do prepričanja, da se kolera raznese po premostu iz mohačkih rudnikov. Krivda, da se pojavlja v naših krajih kolera, nosijo ogrska oblastva, ki ne stori potrebnih korakov, da bi se širitev te nesrečne epidemije zabranila. Oblasti bi rade zamolčale, da je ravno Ogrska najhujše gnezdo za kolero v naših krajih. Iz Italije prihajajo dan za dnevom točna uradna poročila o stanju kolere, a ogrska vlada se pa boji povedati resnico, Ogrske sanitarne in javne oblasti so zamudile najboljše čas, da bi se širitev kolere omejila, in morajo sedaj nositi tudi vso krivdo in vse posledice za kolero.“

V Mohaču je obbolelo dne 22. t. m. zopet na novo 6 oseb, v Budimpešti pa 2. V Mohaču je za kolero umrla neka žena.

Najnovejša poročila

pravijo, da se azijska epidemija vedno bolj širi. Do dne 22. t. m. se je konstatiralo samo v Mohaču 32 bolnikov in 19 smrtnih slučajev vsled kolere.

Karakteristično za ogrsko kulturo je, da se ljudstvo po deželi in v mestih z vso silo brani varnostnih določb zdravnikov. Med ljudstvom se širi vest, da ni kolere in da hočejo zdravniki ljudstvo z raznimi zdravili zastrupiti. Zdravniki dobivajo pretilna pisma.

Graški listi so poročali, da je v Grafendorfu na Vshod. Štajerskem obolel neki mož za kolero. Od zdravnikov se je konstatiralo, da pri do- tičem bolniku ni nobene kolere.

Iz Petrograda poročajo dne 22. septembra: Na novo je v zadnjih 24 urah zbolelo na kolero na Ruskem 45 oseb, umrlo pa 11.

V Apuliji je v zadnjih dneh zbolelo 16, umrlo pa so 4 osebe na kolero.

Ne pozabite na „Slovensko Stražo“!

Ceciljanec — organist cerkovnik, lahko tudi tajnik pri občini ali v posojilnici, želi službo sprejeti. Naslov pove uredništvo tega lista. 138

XXXXXXXXXXXX

Krasna vila v bližini Maribora se radi bolehnosti posestnika pod ugodnimi pogoji takoj proda. Natančnejše pove uredništvo „Straže“. 135

Proda se posestvo obstoječe iz hiše, hleva, 2 gozdov njiv in vinograda. Hiša ima dobro pitno vodo. 5 minut od žel. postaje v lepem trgu na Štajerskem. Vprašanja na Avgust Copf, posestnik v Šmarje pri Jelšah (Štajerko). 132

XXXXXXXXXXXX

Umetni zavod za slikanje na steklo
Maks Tušek : Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 7

se priporoča preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom za izdelovanje slikanih cerkvenih oken, in vse v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni.
Načrte in proračune na razpolago.

Slovenska trgovina

J. N. Šoštarič, Maribor

samo Glavni trg št. 9

priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo svakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.

z modnim in manufakturnim blagom ter krojaškimi potrebščinami - - -

Postrežba točna in stroga solidna. :: ::

Istrska črna vina!

Sloveči „Terrano del' Istra“ je neoporekljivo najboljšo in najbolj zdravo črno vino, posebno dobro pri prehlajenju, pomanjkanju krvi in za prebolevalnike (rekonvalescente). Se ne da primerjati z dalmatinskimi in drugimi lahkimi črnimi kakor rudečimi vini. Samo vsled svojega zajamčeno pristnega črnega vina sem v stanu, ga prodajati tako po ceni v steklenicah in zavojih. 35

Marieta Lorber,
Maribor, Tegetthoff-ova ulica 32.

Najboljše ročne torbice, šolske torbice, denarne mošnjičke, denarnice za natakarice in natakarje. — Bogato sortirano zalogo :: ::

usnjatih garnitur
kakor tudi konjske oprave, opravo za jahanje itd. priporoča.

Rudolf Novak : Maribor

jermenar in sedlar Grajski trg.

Samo lastni izdelki.

Olje

od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Vage

za vagone, voze (mostne), centimalne, škalo, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah

Jos. Kaláb,
tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovanska obrt.

Gostilno z dobrim prometom, ali kako večjo posetstvo ob okrajni cesti ali pri župni cerkvi v okraju Rogatec ali Šmarje želim kupiti. Naslov pove uredništvo „Straže“. 117

Trgovski pomočnik, dober prodajalec, zmožen nemškega in slovenskega jezika se sprejme. Vstopi se 1. oktobra. — Jožef Uilaga, Tegetthoffstr., Maribor. 129

XXXXXXXXXXXX

6 belih

:::: rjuh zelo debele in ::::
po 2 m 14 K, po 2 1/4 m po
16 K, iz domačega lanenega
platna po 2 m 18 K, po 2 1/4
m 20 K, razpošilja franko
narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki v Celju.

Somišljeniki, po gostilnah, pri trgovcih in obrtnikih zahtevajte naš list.

M. Zabukošek

krojaški mojster v Celju

priporoča svoj

modni salon za gospode,

ki se nahaja v novi posojilnični hiši na Ringu.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin, trgovskih knjig na debelo in drobno pri
Goričar & Leskovšek, Celje

Graška ulica št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Zaloga vseh tiskovin za urade. :: ::

Za obmejne Slovence!

Od vsakih 1000 K, za katere se kdo zavaruje za življenje pri meni, odstopim 4 K na me odpadajoče provizije, za obmejne Slovence. ::

Franc Pograjc, glavni zastopnik „Vzajemne zavarovalnice“, Maribor, Fabrikasse 21.

Sprejemam zavarovanja proti ognju pod najugodnejšimi pogoji. 42

XXXXX Restavracija XXXXX

Narodni dom

v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizelčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni, Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

Lojzika Leon. 37

Na debelo!

Priporoča se

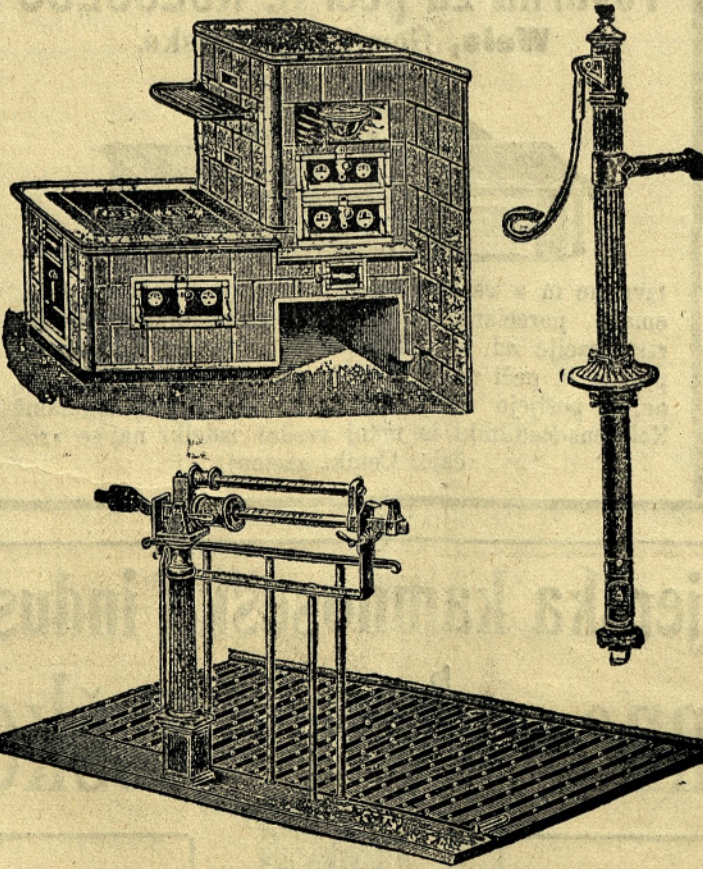
Na drobno!

edina narodna trgovina

galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor tudi igrač.

Prica & Kramar v Celju

na voglu Graške- in Krožne ceste. 68

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückengewagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vse v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Robert Diehl, žganjarna, Celje

priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi

štajerski konjak.

Dražbeni razglas.

1. V župnijsko-nadarbinskem gozdu v Spodnji Polskavi, t. j. na gozdni parceli št. 1225 katastralne občine Verhole (železniška postaja Slovenska Bistrica) na površini po okoli 25 ha še stoječi les, obstoječ iz okroglo

2700 m³ borovega starega lesa,
900 m³ smrekovega in jelovega starega lesa
130 m³ hrastovega starega lesa in
2000 m³ bukovega lesa,

prodal se bo pismenim ponudbenim potom na deblu in sicer na ta način, da se mora vršiti sekanje navedenega drevja do golega v 4—5 letnih trebežih, kateri so po površini približno enaki in se bodo po župnijsko-nadarbinskem predstojništvu v Spodnji Polskavi izkazali.

2. Posamezni letni trebeži izročiti se morajo, v odkazanju sledeči tretji spomladi in sicer do konca sušca župnijskemu nadarbinskemu predstojništvu v pogozdenje, in sicer tako, da bo ž njih les kakor tudi vsa šara in odpadki lesa popolnoma spravljani.

3. Pri neopazovanju tega roka je plačati globo po edensto (100) kron za vsak ha in vsako leto.

4. Ponudbe glaseče se na celo množino lesa sprejema c. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Celju najkasneje do 30. septembra t. l. ob 12. uri popoldne.

5. Ponudbi je ob onem priložiti vadij po 10% ponujene cene.

6. Odpiranje ponudb vršilo se bo dne 30. septembra t. l. ob 12. uri popoldne.

7. O vloženih ponudbah odločuje c. kr. okrajno gozdno nadzorstvo brez napovedi vzroka.

8. Ponujena kupnina se ima plačati pod izgubo vadija v 14 dneh po sklenjeni ponudbeni obravnavi pri župnijsko-nadarbinskem predstojništvu v Spodnji Polskavi in se bo vadij pri plačanju kupnine vračunal.

9. Pred plačanjem kupnine se ne sme pričeti s sekanjem.

10. K točki 2. navedeno odkazanje trebeža vršiti se ima v osmih (8 dneh) po zahtevanju, katerega prijavi kupec pismeno ali ustmeno.

Natančnejša pojasnila daje c. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Celju.

139

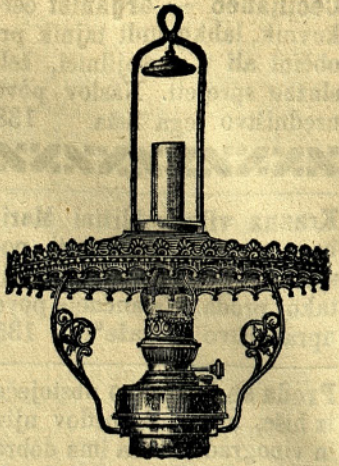
Edina štaj. narodna steklarska trgovina
na debelo in na drobno

Franc Strupi : Celje Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

***** Najsolidnejša in točna postrežba. *****

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5 % do 5 1/2 % brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

== Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev. ==

Brezplačno reševanje vseh zadev.

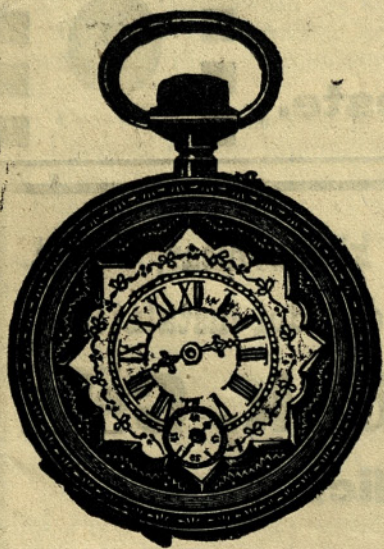
4

OSTANKI

parhaste za ženske obleke po 20 m trpežni K 10.—. Zelo močni K 12.— posebno fini K 14.—, hlačevine za moške obleke, dvojne širjave po 10 m močni K 14.— zelo trpežni K 17.— posebno fini 20 K, čez 20 K franko razpošilja

: narodna veletrgovska hiša :

R. Stermecki : Celje.

Svoji k svojim!

Urar, očalar
in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethova cesta 39

peró kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur i. t. d. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10

Priznana najboljša igla za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Edina špeciálna tyrdka za katoliška društva.

Društvene znake

v vseh izpeljavah in raznih cenah, kakor tudi častne znake, želje za zastave in podobe svetnikov v emailu. — Broše, obeske in častna darila izdeluje in pošilja v zmernih cenah graver

Stanislav Mrkwicka Dunaj VII.

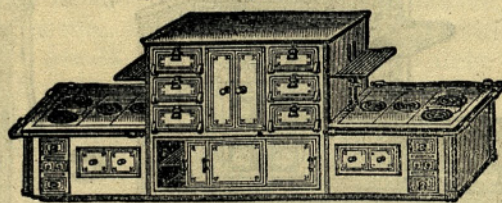
Zieglergasse 67.

Vzorci slav. društvom brezplačno!

Vzorci slav. društvom brezplačno!

Zahtevajte v gostilnah katoliško narodne liste: Slov. Gospodar, Straža.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Goruje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Kdor?

si hoče po ceni in dobro blago za jesen kupiti, naj se potruži in vsaj enkrat poskusi iti v trgovino

J. Ulaga Maribor

Tegethovo v cesti 21.

Postrežba točna in solidna.

Cene najnižje. :: :: Cene najnižje.

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.
Naprava zidanih ali betoniranih
::: rodbinskih grobišč (rakev). :::

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom. :::
Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udela-
::: vanje napisov v iste. :::